

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ

Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné

Zhodnocení úspěšnosti čerpání finančních prostředků ze
strukturálních fondů městem Olomouc

Diplomová práce

Karviná 2020

Bc. Anna Škařupová, DiS.

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ

Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné

Studijní program: Hospodářská politika a správa

Obor: Veřejná ekonomika a správa

Bc. Anna Škařupová, DiS.

**Zhodnocení úspěšnosti čerpání finančních prostředků ze
strukturálních fondů městem Olomouc**

**Evaluation of the success of drawing funds from the Structural
Funds by the City of Olomouc**

Diplomová práce

Karviná 2020

Vedoucí diplomové práce:
doc. Ing. Marian Lebieczik, Ph.D.

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Akademický rok: 2019/2020

Zadávací ústav:	Katedra ekonomie a veřejné správy
Studentka:	Bc. Anna Škařupová, DiS.
UČO:	48124
Program:	Hospodářská politika a správa
Obor:	Veřejná ekonomika a správa
Téma práce:	Zhodnocení úspěšnosti čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů městem Olomouc
Téma práce anglicky:	Evaluation of the success of drawing funds from the Structural Funds by the City of Olomouc
Zadání:	Harmonogram vypracování diplomové práce:

1. Zpracování jednotlivých kapitol do: 10. 4. 2020
2. Zpracování závěrů práce do: 15. 4. 2020
3. Odevzdání práce na katedru do: 4. 5. 2020

Rámcový obsah práce:

Cílem práce je vyhodnotit úspěšnost statutárního města Olomouc v čerpání finančních prostředků, které prostřednictvím strukturálních fondů nabízí Evropská unie. V rámci teoretické části práce bude rozebrána problematika teorie regionální politiky a její aplikace na podmínky Evropské unie. Praktická část bude zaměřena na specifikaci konkrétní podoby aplikace strukturální a regionální politiky EU na podmínky České republiky. Dále bude provedeno vyhodnocení úspěšnosti uvedeného města při získávání unijních peněz v letech 2007-2019, a to například v porovnání s městy obdobné velikosti v ČR. V návaznosti na toto vyhodnocení budou učiněna doporučení pro případné zlepšení čerpání unijních zdrojů statutárním městem Olomouc.

Ostatní podmínky pro zpracování práce stanovené vedoucím práce:
Další podmínky vedoucí práce nestanovil.

Literatura:

- [1] BUDÍK, J., 2009. Evropské strukturální fondy a jejich využívání. Praha: Vysoká škola finanční a správní, EUPRESS. ISBN 978-80-7408-014-2.
- [2] FIALA, P. a M. PITROVÁ, 2009. Evropská unie. 2. dopl. a aktualiz. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury. ISBN 978-80-7325-180-2.
- [3] GOODALL, B., 1987. Dictionary of Human Geography. London: Penguin Group. ISBN 0140510958.
- [4] HAD, M., S. STACH a L. URBAN, 2006. Česká republika v Evropské unii: členství, přínosy, výzvy: [stav k 18.5.2006]. Praha: Linde. ISBN 80-7201-611-3.
- [5] KOLEKTIV AUTORŮ, 2008. Úvod do regionálních věd a veřejné správy. 2. rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-086-4.
- [6] MAREK, D. a T. KANTOR, 2009. Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Brno: Společnost pro odbornou literaturu - Barrister & Principal. ISBN 978-80-87029-56-5.
- [7] NOVOTNÁ, M., 2007. Regionální politika EU. Ostrava: VŠB-TU Ostrava. Studijní opora pro distanční vzdělávání. ISBN 978-80-248-1413-1.
- [8] PROVAZNÍKOVÁ, R. a O. SEDLÁČKOVÁ, 2009. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-2789-9.
- [9] SKOKAN, K., 2003. Evropská regionální politika v kontextu vstupu České republiky do Evropské unie. Ostrava: Repronis. ISBN 80-7329-023-5.
- [10] VANHOVE, N. a L.H. KLAASSEN, 1987. Regional policy: a European approach. 2nd ed. Aldershot: Gower. ISBN 0-566-05413-2.

Vedoucí práce: doc. Ing. Marian Lebieczik, Ph.D.

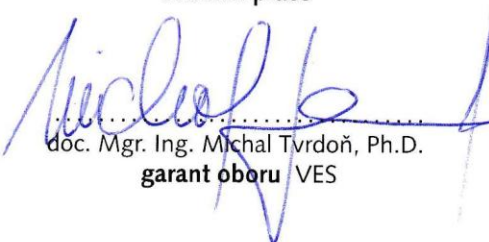
Datum zadání práce: 27. 10. 2019

Souhlasím se zadáním (podpis, datum):

.....
Bc. Anna Škařupová, DiS.
studentka

.....
prof. Ing. Daniel Stavárek, Ph.D.,
v.r.
děkan

.....
doc. Ing. Marian Lebieczik, Ph.D.
vedoucí práce

.....
doc. Mgr. Ing. Michal Tvrdoň, Ph.D.
garant oboru VES

Abstrakt

Cílem práce je vyhodnotit úspěšnost statutárního města Olomouc v čerpání finančních prostředků, které prostřednictvím strukturálních fondů nabízí Evropská unie. V rámci teoretické části práce jsou rozebrána teoretická východiska regionální politiky a její aplikace na podmínky Evropské unie. Empirická část je zaměřena na specifikaci konkrétní podoby aplikace strukturální a regionální politiky EU na podmínky České republiky. Dále je provedeno vyhodnocení úspěšnosti uvedeného města při získávání finančních prostředků ze strukturálních fondů za dvě programová období 2007 - 2013 a 2014 - 2020, a to například v porovnání s městy obdobné velikosti v ČR. V návaznosti na toto vyhodnocení jsou učiněna doporučení pro případné zlepšení čerpání unijních zdrojů statutárním městem Olomouc.

Abstract

The aim of this thesis is to evaluate the success of the statutory city of Olomouc in the use of funds offered by the European Union through the Structural Funds. The theoretical basis of regional policy and its application to the conditions of the European Union are discussed within the theoretical part of the thesis. The empirical part is focused on specifying the specific form of the application of EU structural and regional policy to the conditions of the Czech Republic. Furthermore, an evaluation of the success of the city in raising funds from the Structural Funds for the two programming periods 2007 - 2013 and 2014 - 2020 is carried out, for example compared to cities of similar size in the Czech Republic. Following this evaluation, recommendations are made for possible improvement of the use of EU resources by the statutory city of Olomouc.

Obsah

Úvod.....	1
1 Teoretická východiska regionální politiky.....	3
1.1 Přístupy k regionální politice.....	6
1.2 Počátky regionální politiky.....	8
1.3 Cíle a nástroje regionální politiky	9
2 Regionální politika Evropské unie.....	11
2.1 Hlavní mezníky vývoje EU z pohledu regionální politiky.....	12
2.2 Institucionální a legislativní rámec regionální politiky EU.....	15
2.3 Principy regionální politiky EU	17
2.4 Cíle a nástroje regionální politiky	18
2.4.1 Cíle a nástroje regionální politiky v období 2000 - 2006.....	19
2.4.2 Cíle a nástroje regionální politiky pro období 2007 - 2013	21
2.4.3 Cíle a nástroje regionální politiky pro období 2014 - 2020	23
2.4.4 Cíle a nástroje regionální politiky po roce 2020	25
2.5 Strukturální fondy EU jako základní finanční nástroj regionální politiky	25
2.5.1 Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EARDF).....	27
2.5.2 Evropský námořní a rybářský fond (EBRF).....	27
2.5.3 Fond soudružnosti (CF).....	27
2.5.4 Fond solidarity (EUSF)	28
3 Vznik a vývoj regionální politiky v České republice	29
3.1 Historie regionální politiky v České republice.....	29
3.2 Správní rozdělení České republiky	30
3.3 Česká republika v zkráceném programovém období 2004 - 2006	31
3.4 Česká republika v programovém období 2007 - 2013	32
3.5 Česká republika v programovém období 2014 - 2020	35
3.6 Cíle regionální politiky v České republice po roce 2020	37
3.7 Postup pro získání dotací z Evropských strukturálních a investičních fondů	38

4	Analýza čerpání finančních prostředků statutárním městem Olomouc	41
4.1	Základní charakteristika města Olomouce	41
4.2	Předvstupní pomoc a zkrácené programové období 2004 - 2006.....	46
4.3	Programové období města Olomouce 2007 - 2013	47
4.3.1	Podrobnější charakteristika vybraného projektu - Dolní náměstí rekonstrukce.....	52
4.4	Programové období města Olomouc 2014 - 2020.....	52
4.4.1	Podrobnější charakteristika vybraného projektu - Obnova kulturní památky olomoucké radnice I.....	55
4.4.2	Vyhodnocení prvního a druhého projektového období.....	56
5	Zhodnocení úspěšnosti města Olomouce z hlediska čerpání unijních prostředků	58
5.1	Základní charakteristika statutárního města České Budějovice.....	58
5.2	Základní charakteristika statutárního města Ústí nad Labem.	60
5.3	Základní charakteristika statutárního města Hradec Králové.....	62
5.4	Základní charakteristika statutárního města Liberec	63
5.5	Komparace vybraných měst.....	65
5.5.1	Projektové období 2007 - 2013.....	65
5.5.2	Projektové období 2014 - 2020.....	68
5.5.3	Závěrečné zhodnocení statutárních měst za dvě projektová období	70
5.6	Dílčí závěry a doporučení pro zlepšení čerpání unijních prostředků.....	71
	Závěr.....	73
	Seznam použité literatury.....	75
	Seznam tabulek.....	77
	Seznam obrázků.....	79
	Seznam zkratk.....	81
	Seznam příloh	83

Úvod

Česká republika vstoupila do Evropské unie v květnu roku 2004. Tím se jí otevřela jedinečná možnost čerpat finanční prostředky ze strukturálních fondů na realizaci finančně náročných projektů. Bez této pomoci by zpravidla nemohly být uskutečнены. Možnost využívat finanční prostředky mají i obce a města, tedy i statutární město Olomouc, o kterém jsem se rozhodla psát a to z toho důvodu, že zde žiji a mám k městu kladný a blízký vztah.

Základním úkolem každého města je pečovat o všestranný rozvoj svého území a o potřeby a životní úroveň svých občanů. Důležitým ukazatelem rostoucí životní úrovně obyvatel je potom spokojenost občanů se životem v daném městě a to je cílem i města Olomouce. Město využívá pro realizaci svých rozvojových projektů i finanční prostředky, které nabízí EU. Statutární město Olomouc začalo čerpat první finanční prostředky ze strukturálních fondů již ve zkráceném programovém období 2004 - 2006. Na to navázalo programové období 2007 - 2013. V současné době pomalu končí třetí programový blok 2014 - 2020, kde také dochází k čerpání dotací ze strukturálního fondu Evropské unie.

Cílem této práce je vyhodnotit úspěšnost statutárního města Olomouce v čerpání finančních prostředků, které prostřednictvím strukturálních fondů nabízí Evropská unie. Za účelem naplnění uvedeného cíle je práce strukturována na část teoretickou a empirickou, které jsou členěny do pěti kapitol. Ty jsou pak následně děleny na jednotlivé podkapitoly.

Teoretická část diplomové práce je tvořena třemi kapitolami. První kapitola se věnuje teoretickému východisku regionální politiky a jejímu vymezení, přístupům, cílům a nástrojům. Druhá kapitola práce je zaměřena na regionální politiku Evropské unie. Ta od počátku své existence prošla celou řadou změn, které se význačně podílely na jejím vývoji. Třetí kapitola je věnována problematice regionální politiky na území České republiky.

Empirická část diplomové práce je tvořena dvěma kapitolami, které jsou zaměřeny na konkrétní podoby aplikace strukturální a regionální politiky EU v rámci České republiky. Čtvrtá kapitola je věnována popisu statutárního města Olomouce a konkrétní podobě využívání finančních prostředků ze strukturálních fondů EU pomocí

dotačních programů. V poslední páté kapitole je hodnocen celkový stav počtu podaných a zrealizovaných projektů u vybraných statutárních měst a následně jsou formulovány doporučení k úspěšnějšímu čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů EU.

V práci v prvních třech kapitolách je využita především popisná metoda na základě studia české i zahraniční odborné literatury zabývající se problematikou tématu práce a metoda explanace. V empirické části je použita metoda analýzy dat, indukce, dedukce, metoda komparace a syntéza. Zjištěná data jsou dále zpracována pomocí metod rozboru, třídění a porovnání dat. Z exaktních metod je využita matematicko-statistická metoda pro porovnání některých zjištěných ukazatelů.

1 Teoretická východiska regionální politiky

Ekonomický život všech lidí ve společnosti je umístěn, lokalizován do konkrétních míst, obcí a regionů a má tedy lokální charakter. Každý stát by měl mít za cíl vytvořit vhodné podmínky pro dosahování růstu životní úrovně jeho obyvatel. Bez rozvoje obcí a regionů toho nelze dosáhnout. Ekonomický rozvoj neprobíhá ve všech oblastech stejně a to z toho důvodu, že v různých oblastech existují menší či větší rozdíly tzv. regionální disparity. Země by se kromě ekonomického rozvoje měly soustředit i na regionální rozvoj. Ten je pak představován souhrnem procesů, které přispívají k pozitivním změnám v sociálně ekonomické situaci v rámci regionu. Podporou regionálního rozvoje se zabývá regionální politik (Novotná 2007, s. 99 - 100). Základní legislativní rámec regionálního rozvoje je upraven v zákoně č. 248/ 2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů, který definuje cíle, oblasti a strategii regionálního rozvoje jako:

„Cílem podpory regionálního rozvoje je zajistit dynamický a vyvážený rozvoj území České republiky se zřetelem na kvalitu života a životního prostředí, přispět ke snižování regionálních rozdílů a zároveň umožnit využití místního potenciálu pro zvýšení hospodářské a sociální úrovně jednotlivých regionů.

Oblasti podpory regionálního rozvoje na úrovni České republiky podrobněji vymezí strategie regionálního rozvoje České republiky (dále jen „Strategie regionálního rozvoje“) a na úrovni kraje strategie rozvoje územního obvodu kraje.

Strategie regionálního rozvoje a strategie rozvoje územních obvodů krajů jsou zpracovávány s platností pro programové období Evropské unie.“

V zákoně č. 248/2000 Sb., jsou dále definovány oblasti podpory regionálního rozvoje. Ty by pak měly být zajišťovány nejen z úrovně krajů ale také z prostředků na národní úrovni a s účastí všech aktérů v regionálním rozvoji. Výčet některých oblastí podpory jsou:

- rozvoj podnikání,
- rozvoj lidských zdrojů a jiná opatření v oblasti trhu práce,
- technologický vývoj a výzkum, který přispívá k celkovému rozvoji regionu,

- rozvoj cestovního ruchu,
- vznik právnických osob a tvorbu programů v regionu s cílem zvýšit celkový rozvoj, apod.

V souvislosti s chápáním regionálního rozvoje je nutné zmínit význam regionu. Touto problematikou se zabývá regionalistika. Zákon č. 248/2000 Sb., stanovuje, že Ministerstvo pro místní rozvoj a ve spolupráci s ostatními úředními orgány státní správy a kraji na základě analýzy hospodářského a sociálního rozvoje státu navrhuje vymezení regionu, jejichž rozvoj je potřeba podporovat.

Pojem region je používán již velice dlouho, avšak doposud neexistuje všeobecně přijatelná definice. V odborné literatuře je používán v různých souvislostech i významech. V tradičním pojetí je region chápán jako geografický celek či celek vzniklý umělým vyčleněním části teritoria z národní ekonomiky. Region lze ovšem chápat i jako prostor kde žijí lidé. Regionální rozvoj ovlivňuje řada faktorů. Především se jedná o tyto příčiny meziregionálních rozdílů:

- přírodní podmínky,
- dostupnost výrobních faktorů,
- přítomnost velkých národních a nadnárodních firem,
- ekonomická struktura,
- regionální prostředí,
- úroveň technického pokroku,
- prostorové rozmístění vstupů a dopravní infrastruktury, atd. poptávky (Novotná 2007, s. 99 - 166).

Působením výše zmíněných faktorů (a mnohé další) dochází k regionální nerovnováze mezi regiony. Důsledkem těchto regionálních disparit je existence tzv. problémových regionů. Existují tři typy problémových regionů:

- regiony nedostatečně vybavené přírodními zdroji - většinou jde o odlehlé oblasti, venkovské,
- regiony s nedostatečným využitím vlastních zdrojů - důsledek nedostatku kapitálu,

- regiony se stagnujícími či upadajícími základními odvětvími - upadající tradiční průmysl v důsledku změny struktury poptávky (Novotná 2007, s. 99 - 166).

Soustředění regionálních problémů do určitých oblastí může vést ke vzniku regionů, které mají vysokou nezaměstnanost či jiný sociální problém nebo nízkou hospodářskou výkonnost (Novotná 2007, s. 99 - 166).

Existence regionální politiky tedy vyplývá z již zmíněných socioekonomických rozdílů v jednotlivých regionech, které mohou významně ovlivňovat i celkový hospodářský rozvoj státu. Tyto rozdíly mohou vést k sociálním nepokojům nebo dokonce k politickým konfliktům. A právě z tohoto důvodu se v řadě zemí začala uplatňovat regionální politika, která hraje zásadní roli při budování jednotného trhu. S tím souvisí i motivy existence regionální politiky (Wokoun 2003, s. 8). Podněty pro realizaci regionální politiky mohou být politické, ale také vycházejí z principů udržitelného rozvoje. Ty jsou:

- ekonomické

Ekonomické podněty se snaží o využívání všech výrobních faktorů k zajištění ekonomického růstu, optimální rozmístění firem, řešení regionální nerovnováhy či hledání způsobu využití nadměrné koncentrace ekonomických činností. (Skokan 2003, s. 22)

- sociální

Faktory, které zajišťují růst životní úrovně obyvatel z různých oblastí např. zaměstnanost, regionální rozdělení příjmů, kvalita života apod. (Skokan 2003, s. 22)

- ekologické

Slouží zejména k zajišťování trvale udržitelného rozvoje (Skokan 2003, s. 22).

Hlavním cílem regionální politiky je zmírňovat nebo úplně odstraňovat meziregionální disparity a souběžně tak přispět ke zvýšení konkurenceschopnosti regionů a ekonomiky daného státu (Wokoun 2003, s. 8).

Přestože se vznik regionální politiky datuje již do doby třicátých let minulého století, nedošlo v teoretické či praktické oblasti alespoň k rámcovému sjednocení názorů na obsahové vymezení tohoto pojmu, které by mělo universální platnost. Důvody se zakládají jednak na úzké vazbě regionální politiky na celkovou hospodářskou politiku,

kteřá se vyznačuje rozsáhlou koncepční rozmanitostí, ale také na zakomponování definičního vymezení ostatních hledisek. Za ty lze pak považovat např. aspekty ekologického či sociálního charakteru (Kolektiv autorů 2008, s. 99 - 100).

Při definování regionální politiky je důležité vymežit její cíle, nositele a nástroje pro její realizaci. Jelikož nedošlo ke stanovení jediné definice a existuje celá řada přístupů k výkladu a pojetí tohoto pojmu, lze uvést několik následujících příkladů, s kterými se setkáváme v odborné literatuře (Kolektiv autorů 2008, s. 99-100).

Podle Vanhove a Klassen (1987, s. 18 - 27) je regionální politika chápána jako všechny veřejné intervence, které vedou ke zlepšení geografického rozdílu ekonomických činností, respektive se snaží o nápravu určitých prostorových důsledků volné tržní ekonomiky. Hlavním cílem této myšlenky je dosažení dvou vzájemně závislých cílů, a to jednak zvýšení ekonomického růstu, ale také zlepšení sociálního rozdělení ekonomických aktivit.

Jiný přístup k pojetí regionální politiky definuje Goodall (1987, s. 401) jako: *„Součást státní politiky mající vliv na rozmístění hlavních ekonomických zdrojů a aktivit na celém území státu nebo v jeho části. Regionální politika představuje kroky usilující jak o růst stupně ekonomické aktivity v území, kde je vysoká nezaměstnanost a malá naděje na přirozený ekonomický růst, tak o opatření sloužící ke kontrole ekonomických aktivit v územích s nadměrným růstem.“*

Skokan (2003, s. 23) považuje regionální politiku za soubor opatření a nástrojů, které vedou ke zmírnění nebo odstranění rozdílů v ekonomickém rozvoji dílčích regionů.

Konkrétní obsahové vymezení regionální politiky je ovšem podmíněno i aktuální sociálně ekonomickou situací a jí odpovídající státní hospodářskou či sociální politikou (Kolektiv autorů 2008, s. 99-100). Kromě toho, že je regionální politika propojena i s ostatními druhy politik, je důležité si uvědomit, že vychází i z obecných ekonomických teorií. Ty pak mohou do jisté míry ovlivňovat její charakter a podobu (Wokoun, 2003, s. 14).

1.1 Přístupy k regionální politice

Zpravidla jsou rozeznávány dva základní přístupy k regionální politice. Prvním z přístupů je tradiční přístup regionální politiky. Tyto teoretické základy tradiční

regionální politiky se opírají o všeobecné ekonomické myšlení a to především o neoklasickou a keynesiánskou teorii (Wokoun, 2003, s. 14). Mimo tyto dvě teorie zmiňuje ve svém díle Blažek a Uhlíř (2002) ještě tři základní ekonomické teorie. Jedná se o neoliberalní, institucionální teorii a marxismus. Pro potřeby této práce však postačí zmínit dvě z těchto teorií: neoklasickou a keynesiánskou. Oba tyto směry přisuzují velký význam mobilitě faktorů (kapitálu a práce) a do určité míry ovlivňují nástroje a formulování strategie regionální politiky.

Za zakladatele neoklasické teorie, která vznikla v devatenáctém století, jsou považováni Léon Walras a Alfred Marshall, kteří se pokusili o zobecnění myšlenky klasických ekonomů Adama Smitha a Davida Ricarda. Podstatou jejich pohledu na ekonomii spočíval v samoregulační schopnosti trhu. Všeobecným rysem této teorie je předpoklad racionality aktérů, kteří se podílejí na tržních transakcích, splnění podmínek dokonalé soutěže a dokonalé informovanosti, společně s předpokladem dokonalé mobility výrobních faktorů. V případě, že trh splňuje tyto předpoklady, mělo by podle neoklasického modelu dojít k dosažení tržní rovnováhy, při níž se plně využívá zdrojů (Blažek a Uhlíř 2002, s. 41 - 46).

Odlisným pohledem na ekonomii se ubírala keynesiánská teorie, která se začala rozvíjet v třicátých letech minulého století. Cílem keynesiánské teorie je naopak reformovat a usměrňovat ekonomiku a zabránit tak vzniku nežádoucích jevů ve společnosti jako jsou chudoba či nezaměstnanost. Odlisný přístup se zakládá na intervenci do ekonomiky, které by sama od sebe rovnovážného stavu nedosáhla. Tyto dvě zmíněné teorie jsou natolik rozdílné, že je vidět odlišný přístup v chápání fungování ekonomiky a především v nutnosti intervencí do ní. Cílem tohoto přehledu bylo objasnit dva hlavní pohledy na zásahy do ekonomiky obecně (Blažek a Uhlíř 2002, s. 41 - 46).

Druhým z přístupů je akcelerační přístup. Funguje na bázi uvolňování a mobilizaci vnitřních tržních sil v regionech na celém území státu a na důvěře v soukromý sektor. Cílem tohoto přístupu je vytvořit efektivní prostorový ekonomický systém, ve kterém by docházelo k rozvoji autonomních tržních mechanismů cestou aktivizace soukromého podnikání v problémových regionech. Charakteristickým znakem je snižování počtu problémových regionů, zrušení či zmírnění omezení na rozmístění podniků v přetížených regionech či přesun regionálního plánování na nižší administrativní úroveň. Zároveň chce posílit pravomoc místních a regionálních úřadů. Převládají zde regionální nástroje. Státní zásahy jsou pouze doplňkovým zdrojem

(Wokoun, 2003, s. 16 - 17). V souvislosti s převládajícím přístupem k regionální politice lze hovořit o exogenní nebo endogenní regionální politice. Exogenní regionální politika používá zejména finanční nástroje, kterými jsou: kapitálové neboli investiční granty a dotace na pracovní sílu. Endogenní regionální politika se zaměřuje na využívání regionálních zdrojů a to: lidský kapitál, inovace, organizační a institucionální regionální infrastrukturu. Oba tyto přístupy jsou v regionální politice v praxi uplatněny (Novotná, 2007, s. 48). Rozdíly mezi výše uvedenými způsoby provádění regionální politiky jsou přehledně zobrazeny v níže uvedené tabulce.

Tabulka 1: Základní pojetí regionální politiky

atribut	Regionální politika	
	tradiční	současná
regiony	geograficky relativně stálé problémy, regiony	geograficky relativně rychle se měnící problémové regiony
problémy	rozvinutost/zaostalost	strukturální změny
strategie	regionální růst	regionální inovace
nástroje	meziregionální přerozdělování	mobilizace vnitřních zdrojů
orientace na	kapitál, suroviny, velké firmy	informace, technologie, služby, malé a střední firmy
organizační forma	centralizace	decentralizace

Zdroj: Novotná (2007, s. 42)

1.2 Počátky regionální politiky

Za počátky vzniku regionální politiky lze považovat 30. léta minulého století, kdy Velká Británie v důsledku velké hospodářské krize byla nucena řešit problémy, které výrazně prohlubovaly socioekonomické diference mezi jednotlivými regiony. Stát byl nucen přijmout jistá opatření, která by vedla k zlepšení sociální situace u problémových regionů. V rámci hledání cest k řešení vzniklé situace byl v roce 1934 schválen Zákon o speciálních územích. Jedná se o první regionálně orientovaný legislativní dokument, který zahrnoval vymezení problémových regionů, určoval pravidla pro alokaci prostředků a definoval způsoby pomoci pro zlepšení infrastruktury (Novotná 2007, s. 51). Vývoj regionální politiky se rozvíjel ve Velké Británii i po 2. světové válce. Politika byla především zaměřena na restrukturalizaci tradičních průmyslových regionů a zaostalých oblastí. Právě ve Velké Británii bylo zkoncipováno a v praxi vyzkoušeno mnoho významných nástrojů. Mírná inhibice přišla po nástupu konzervativní vlády v roce 1979. V 90. letech minulého století došlo k opětovnému a značnému posílení regionální politiky, a to za vlády labouristů. Ve většině

západoevropských zemí se začala uplatňovat regionální politika v 50. a 60. letech. V postkomunistických evropských zemích se regionální politika začala implementovat v jejím pravém slova smyslu koncem 80. let v souvislosti s regionálními důsledky přechodu k tržní ekonomice. Je zapotřebí si uvědomit, že vývoj regionální politiky v každém státě probíhal s určitými specifiky odlišně. Každá země prosazuje vlastní přístup k regionální politice (Novotná 2007, s. 51).

1.3 Cíle a nástroje regionální politiky

Cíle regionální politiky vychází z pojetí státní hospodářské politiky a z určení hlavních regionálních problémů. Je nezbytné si určit časové období pro jejich realizaci a následně kontrolovat jejich plnění. Současně by se měla hodnotit i účinnost použitých nástrojů. Konkrétní cíle jsou formulovány např. jako snížení výrazných meziregionálních diferencí v úrovni nezaměstnanosti nebo sblížení úrovně hrubého domácího produktu v jednotlivých regionech. Za dílčí cíle lze považovat např. zlepšení vybavenosti regionu technickou infrastrukturou či zkvalitnění ekologické situace v regionu (Wokoun, 2003, s. 18). Při realizaci svých cílů využívá regionální politika vůči jednotlivým regionům různé postupy. Základním stimulem je plné využití všech výrobních faktorů. Neméně důležitým motivem je i optimální rozmístění firem.¹

Z cílů regionální politiky jsou zpravidla odvozeny nástroje regionální politiky, které se zaměřují obvykle na přitažení kapitálu a podnikatelských aktivit do regionu, využití vnitřních rozvojových zdrojů či dosídlení a stabilizaci obyvatelstva v regionu

Nástroje regionální politiky členíme do tří skupin:

1. makroekonomické nástroje

Využití těchto nástrojů je do jisté míry omezeno ostatními cíli národní hospodářské politiky např. snižování inflace či vyrovnanost platební bilance. Fiskální politika pro tyto účel stanovuje regionalizaci daní a odvodů či snižování sazby daní ve vybraných podporovaných regionech. Monetární politika se pak snaží o usnadnění přístupu k úvěrům ve vybraných regionech

---

¹ Webový portál Metodická podpora regionálního rozvoje [online] [vid. 6. dubna 2020]. Dostupné z <http://www.regionalnirozvoj.cz/index.php/nastroje-regionalni-politiky.html>

a apod. Protekcionismus stanovuje např. uvalení dovozních limitů a cel na produkty, které jsou vyráběny v upadajících regionech (Wokoun, 2003, s. 18).

2. mikroekonomické nástroje

Nástroje, které ovlivňují rozhodování ekonomických subjektů o jejich lokalizaci. Jsou děleny na relokace pracovních sil (např. výkup nemovitostí, podpora při nákupu nového bytu) a relokaci kapitálu např. poskytování levných půjček, snížení daně či subvence na dopravu (Wokoun, 2003, s. 18).

3. ostatní nástroje

Nástroje, které jsou spíše používány ve výjimečných situacích. Jsou děleny na administrativní nástroje, např. správní rozhodnutí o zastavení ekonomické činnosti, která je nevhodná z hlediska potřeb rozvoje daného území, a institucionální nástroje např. regionální rozvojové agentury (Wokoun, 2003, s. 18).

Kromě uvedených nástrojů lze uvést i další rozdělení, a to nástroje finanční a nefinanční. Mezi finanční nástroje můžeme řadit:

- neinvestiční a investiční pobídky - dotace, úvěry, granty, záruky,
- kapitálové podílctví,
- daňová zvýhodnění - slevy na sociálním pojištění a slevy na daních,
- rozpočtová zvýhodnění - dotace,

Nástroje nefinanční jsou pak děleny následovně:

- administrativní nástroje - administrativní opatření,
- institucionální nástroje - řízení rozvoje, plánování, instituce, strategické plánování, řízení rozvoje,
- věcné a jiné nefinanční nástroje - poradenství a propagace.²

---

² Webový portál Metodická podpora regionálního rozvoje [online] [vid. 6. dubna 2020]. Dostupné z <http://www.regionalnirozvoj.cz/index.php/nastroje-regionalni-politiky.html>

2 Regionální politika Evropské unie

Regionální politika Evropské unie prošla od počátku své existence řadou změn, které se význačně podílely na jejím vývoji. Každá země prosazuje vlastní přístup k regionální politice v rámci Evropské unie. Ta zastřešuje společnou politiku, založenou především na využívání finančních prostředků ze strukturálních fondů (Skokan 2003, s. 28). V současné době zaujímá významné postavení nejen v rámci hospodářské politiky Evropské unie, ale také v rámci její celkové politiky. Tuto skutečnost prokazuje i fakt, že je na ni vynakládána řada finančních prostředků, které se dlouhodobě řadí na druhé místo hned za společnou zemědělskou politikou (Kolektiv autorů 2008, s. 114 - 115).

Tento postoj vychází z formulace cílů evropské integrace. Evropské společenství již v prvotních smlouvách z roku 1957 položilo základní stavební kameny pro vytvoření hospodářského rozvoje a odstranění rozdílů v ekonomické a životní úrovni regionů (Kolektiv autorů 2008, s. 114 - 115). Jednotlivé postoje a cíle jsou blíže specifikovány v základním článku Akt o jednotné Evropě z roku 1986, který zní:

„K podpoře celkového harmonického vývoje Společenství rozvíjí a uskutečňuje aktivity vedoucí k posilování své ekonomické a sociální soudružnosti. Společenství se zaměřuje zvláště na zmenšování nerovnoměrností mezi různými regiony a zaostalostí regionů, jimž se dostává nejmenší podpory.“ (Boháčková a Hrabánková 2009, s. 17).

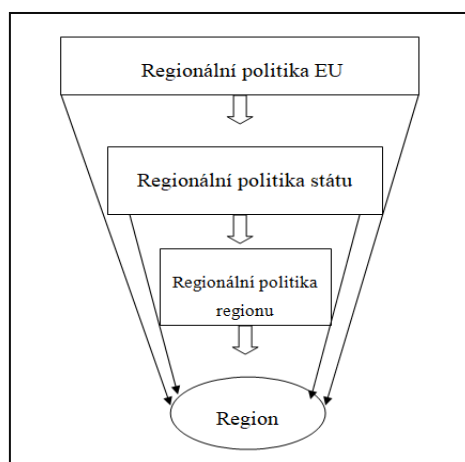
Po veškerých reformách je v současnosti regionální a strukturální politika považována za nejvýznamnější politiku Evropské unie. Tento koncept politiky Evropské unie můžeme též nazývat politikou hospodářské a sociální soudružnosti. Právě tato politika je postavena na principu solidarity uvnitř Evropské unie. Vyspělejší regiony a státy napomáhají rozvoji zaostalejším a strukturálně postiženým oblastem (Kolektiv autorů 2008, s. 114 - 115).

Cílem této politiky je zvýšit ekonomickou výkonnost a kvalitu života obyvatel ve státě. Členské země Evropské unie postupně přistupovali k uskutečnění vlastní národní regionální politiky, skrze kterou se snaží o snížení rozdílů v životní úrovni mezi regiony (Kolektiv autorů 2008, s. 114 - 115).

V Evropské unii se uskutečňuje regionální politika na třech úrovních:

- nadnárodní úroveň, regionální politika se uskutečňuje relativně nezávisle přímo na EU,
- národní úroveň, politika je silně diferencovaná a je uskutečňována jednotlivými členskými zeměmi, které postupně přijímají společná pravidla,
- regionální úroveň, tato politika je ve většině zemí a je z dlouhodobého hlediska posilována (Kolektiv autorů 2008, s. 114).

Obrázek 1: Úrovně provádění regionální politiky

Zdroj: Skokan (2003, s. 23)

Pro společnou strukturální a regionální politiku existuje mnoho důvodů, a to především v oblasti hospodářské a měnové unie. Zavedení společné měny euro s sebou přineslo regionálně diferencované rozmístění výhod. Dále také v oblasti průmyslu, kdy některé vlády často omlouvali regionální problémy pomocí poskytování nejrůznějších dotací. Za další důvod lze považovat existenci rozporů mezi závažností regionálních problémů a schopnosti státu tyto problémy řešit (Kolektiv autorů 2008, s. 114).

Společná regionální politika se vyjadřuje určitým způsobem solidarity na úrovni EU, ale také má nezastupitelný význam při upevňování soudružnosti a společné identity (Kolektiv autorů 2008, s. 114).

2.1 Hlavní mezníky vývoje EU z pohledu regionální politiky

Regionální politika v EU se řadí mezi tzv. komunitární politiky, kterým je věnována mimořádná pozornost. Z historického hlediska se v průběhu vývoje utvářely významné mezníky, které měnily situaci společenství zejména vstupem nových členů. Jedním z prvotních mezníků je rok 1951. Tehdy šest zakládajících členů (Belgie,

Francie, Itálie, Lucembursko, Nizozemí, SRN) založilo Evropské společenství uhlí a oceli (ESUO). Tato smlouva vstoupila v platnost o rok později (Skokan 2003, s. 29).

K dalšímu posunu ve vývoji regionální politiky došlo v roce 1957. V téže roce byla podepsána smlouva mezi stávajícími zeměmi o Evropském hospodářském společenství (EHS) a Evropském společenství pro atomovou energii (EURATOM) v rámci Římských smluv (Skokan 2003, s. 29).

V preambuli je stanoveno: „*posílit jednotu svých ekonomik a zajistit jejich harmonický rozvoj snižováním rozdílů, které existují mezi různými regiony a dále snižovat zaostalost méně rozvinutých regionů*“.(Skokan 2003, s. 29). Preambule smlouvy dále definovala cíl evropské integrace: „*Vyvážený hospodářský rozvoj a odstraňování rozdílů v ekonomické a životní úrovni regionů jako nezbytná podmínka pro dosažení hospodářské a sociální soudružnosti.*“ (Skokan 2003, s. 29).

Římské smlouvy explicitně nevyžadovaly zavedení společné regionální politiky. Předpokládalo se, že regionální problémy se vyřeší v rámci volného trhu. Všichni zakládající členové, s výjimkou Itálie, byli poměrně ekonomicky homogenní a nejevili přílišný zájem o regionální politiku (Budík 2009, s. 10).

Situace se změnila v 80. letech minulého století, kdy se zvyšoval zájem o regionální politiku v souvislosti s rozšířením Evropského společenství. V roce 1972 na pařížském summitu se země shodly, že regionální politika je nezbytným prvkem k posílení Společenství. Výsledkem jednání summitu vznikla dohoda o vytvoření Evropského fondu regionálního rozvoje (ERDF). Tento fond vznikl na popud Velké Británie, která chtěla kompenzovat ztráty vyvolané společnou zemědělskou politikou. Členskými zeměmi, které potřebovaly finanční pomoc, byla automaticky přidělována po předložení regionálního projektu před Komisí (Budík 2009, s. 10).

V roce 1986 došlo k dalšímu mezníku ve vývoji. Byl podepsán Akt o jednotné Evropě, který modifikoval Římskou smlouvu. Po vstupu Jednotného evropského aktu v platnost v roce 1987 se položil základ pro opravdovou politiku koheze (soudružnosti). Zaměřovala se na snížení „*břemena jednotného trhu pro jižní státy a méně rozvinuté regiony.*“ (Skokan 2003, s. 30). Tuto skutečnost ovlivnil také fakt, že k Evropskému společenství přistoupilo Portugalsko a Španělsko. O dva roky později na vrcholné

schůzi v Bruselu došlo k celkové přestavbě fungování fondů solidarity. Byl schválen rozpočet ve výši 68 miliard ECU³ strukturálním fondům (Novotná 2003, s. 55).

Na zasedání Evropské rady v nizozemském Maastrichtu v roce 1992 byla podepsána smlouva o Evropské unii (Smlouva o EU). Text smlouvy oficiálně vešel v platnost po podepsání ministrů zahraničních věcí členských států v roce 1993 (Fiala a Pitrová 2009, s. 130). Smlouva o EU definovala soudružnost jako jeden z prioritních cílů EU vedle hospodářské a měnové unie a jednotného trhu. Z této smlouvy také vzešel Fond soudružnosti, který přispívá na projekty v oblasti životního prostředí a dopravy v členských státech s nejnižší prosperitou (Skokan 2003, s. 30).

V roce 1993 Evropská rada na vrcholné schůzi v Edinburghu schválila, že na politiku soudružnosti bude poskytnuto téměř 200 miliard ECU (v cenách roku 1997), tedy třetina rozpočtu EU. Strukturální fondy jsou navíc doplněny o Finanční nástroj na podporu rybolovu (FIFG). (Skokan 2003, s. 30).

Další posun ve vývoji přinesla Amsterodamská smlouva z roku 1997, která vešla v platnost v roce 1999. Pakt, kterým se mění Smlouva o Evropské unii a dále potvrzuje význam soudružnosti (Skokan 2003, s. 30). Mezi hlavní prioritní cíle zařazuje problematiku zaměstnanosti s cílem redukovat nezaměstnanost.

V roce 1999 na vrcholné schůzi v Berlíně byla přijata reforma strukturálních fondů a úprava fungování Fondu soudružnosti. V letech 2000 - 2006 byl na strukturální politiku schválen rozpočet ve výši 213 mld. EUR. Rozpočet se zaměřoval především na podporu hospodářského a sociálního rozvoje a ochranu životního prostředí v kandidátských zemích střední a východní Evropy (Skokan 2003, s. 28).

Anglie v roce 1999 přijala zákon o rozvojových agenturách. V zákoně bylo ustanoveno osm regionálních rozvojových agentur (devátá v Londýně v roce 2000), které měly silnou pravomoc o rozhodování v oblasti finančních záležitostí při rozvoji regionů (Skokan 2003, s. 28).

Zákon o RRA stanovuje agenturám pět hlavních priorit:

1. „podpora hospodářského rozvoje a obnovy;
2. podpora podnikání, investování a konkurenceschopnosti;
3. podpora zaměstnanosti;
4. podpora vzdělání a využívání znalostí nezbytných pro zvýšení zaměstnanosti;
5. přispívání k udržitelnému rozvoji.“ (Novotná 2007, s. 52).

---

³ Evropská měnová jednotka používána Evropským společenstvím sloužící k zúčtování mezinárodních operací.

O rok později se konala vrcholná schůzka v Lisabonu. Hlavní představitelé schválili strategii zaměřenou na zaměstnanost s cílem, který má z Unie udělat „*do roku 2010 nejkonzurenceschopnější a nejdynamičtější ekonomiku založenou na znalostech.*“ (Novotná 2007, s. 56)

V roce 2001 se konal summit v Goteborgu, kde byla strategie doplněna o formulaci trvale udržitelného rozvoje. Rok 2004 byl významný tím, že Evropská komise předložila návrh reformy politiky soudružnosti pro období 2007 - 2013. Jedná se o tzv. nové partnerství pro soudružnost, konvergenci, konkurenceschopnost a spolupráci. Na zmíněné období navazuje programové období 2014 - 2020 zaměřené na řadu zásadních změn, které se týkají především politiky soudružnosti (Novotná 2007, s. 56).

Existuje celá řada dalších právních aktů, pokynů či směrnic, které upravují detailně dílčí oblasti realizace regionální politiky. Tato skutečnost se děje za pomoci strukturálních fondů, Fondu soudružnosti i předstupních nástrojů EU (Skokan 2003, s. 36).

Regionální politika je hned vedle společné zemědělské politiky druhou politikou EU z hlediska finanční náročnosti. To má za následek nejen finanční náročnost, která je podložena rozsáhlým souborem legislativních aktů, ale také způsobuje značnou náročnost při realizaci požadavků na tzv. administrativní kapacity (Skokan 2003, s. 36).

2.2 Institucionální a legislativní rámec regionální politiky EU

Základní legislativní rámec tvoří mezinárodní smlouvy o Evropských společenstvích a Evropské unii. Tyto smlouvy tvoří „ústavu“ integrace a jsou právně závazné pro členské státy a vůči právu ES jsou nadřazené. Pakty, které definují cíle, principy, oblasti integrace a její pravomoci, upravují vznik a fungování společných orgánů. Evropská integrace je zakotvena ve třech základních smlouvách:

- Smlouva o Evropském společenství uhlí a oceli,
- Smlouva o Evropském společenství,
- Smlouva o Evropském společenství pro atomovou energii (Skokan 2003, s. 33-34).

V dalším časovém horizontu vývoje Evropského společenství nastaly reformy, které přinesly rozsáhlejší institucionální změny. Došlo k zavedení odpovědnosti pro

evropské instituce. Tyto reformy jsou formulovány v dalších smlouvách, které rozšířily nebo modifikovaly smlouvy původní:

- Smlouva o ustanovení jediné Rady a jediné Komise,
- Akt o jednotné Evropě,
- Smlouva o Evropské unii (Maastrichtská),
- Smlouva o Evropské unii (Amsterdamská),
- Smlouva o Evropské unii (Niceská). (Skokan 2003, s. 33-34).

Kromě výše zmíněných smluv vstoupila v platnost od roku 2009 Lisabonská smlouva. Cílem této smlouvy bylo především reformovat instituce EU a její fungování. Ve smlouvě došlo především k věnování pozornosti na venkovské oblasti, oblasti postižené průmyslovými přeměnami a regionům, které jsou trvale a závažně znevýhodněny přírodními nebo demografickými podmínkami. Také nově zavádí místní a regionální dimenzi (čl. 5 odst. 3 Smlouvy o EU) do definice zásady subsidiarity. Dále je stanoveno, že EU respektuje národní místní a regionální samosprávu a podporuje územní soudržnost.⁴

Konkrétní kroky pro realizaci regionální politiky jsou zahrnuty především v nařízeních a rozhodnutích Evropské komise a dále v metodických pokynech a pomůckách či ve sděleních vydané Komisí. K regionální politice se vztahuje řada právních dokumentů, avšak pro obecný výklad se seznámíme jen s těmi základními (Novotná 200,7 s. 68-7).

V časovém horizontu 2000 - 2006 se legislativní rámec regionální politiky EU vyskytuje v těchto nařízeních:

- Nařízení Rady (ES) č. 1260/1999 o obecných ustanoveních o strukturálních fondech,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1261/1999 o Evropském fondu pro regionální rozvoj,
- Nařízení Rady (ES) č. 1257/1999 o podpoře pro rozvoj venkova ze Zemědělského podpůrného a záručního fondu a měnící a zrušující některá nařízení,

---

⁴ Webový portál EUROSOKOP.CZ, Regionální politika [online] [vid. 6. dubna 2020]. Dostupné z <https://www.euroskop.cz/8948/sekce/regionalni-politika/>

- Nařízení Rady (ES) č. 1263/1999 o Finančním nástroji pro podporu rybolovu (Novotná 200,7 s. 68-7).

Regionální politika EU patří do skupiny politik, které nejsou přímo prováděny institucemi EU. Instituce je uskutečňují pouze na bázi koordinace a harmonizace. Jedná se o politiku, která spadá do kompetence členských zemí (Novotná 2007, s. 72). Je pravidelně sledována a hodnocena na úrovni EU. Ze smlouvy o EU (čl. 159) vyplývá, že: *„Komise předkládá každé tři roky Evropskému parlamentu, Radě, Hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů zprávu o pokroku dosaženém při upevňování hospodářské a sociální soudružnosti a o způsobu, jakým k tomu přispěly různé prostředky stanovené v tomto článku. Tato zpráva případně obsahuje vhodné návrhy.“* (Novotná 2007, s. 76).

2.3 Principy regionální politiky EU

Provádění regionální a strukturální politiky v EU se opírá o řadu základních a doplňkových principů. Dle Skokana (2003, s. 50) je založena především na následujících principech, které jsou uvedeny níže v bodech:

- princip koncentrace

Stanovuje, že prostředky jsou soustředovány do oblastí, které přinášejí maximální užitek, a to především v regionech s největšími problémy. Prostředky z fondů by měly být využívány pouze k realizaci předem stanovených cílů.

- princip partnerství

Vyžaduje úzkou spolupráci mezi Evropskou komisí a odpovídajícími orgány na národní, regionální a místní úrovni, určenými každým členským státem pro všechny etapy programů.

- princip programování

Zde je kladen důraz na komplexní přístup k řešení problémových regionů. Prostředky ze strukturálních fondů jsou alokovány na základě víceletých a víceoborových programů, které se následně uskutečňují konkrétními projekty.

- princip adicionality (doplňkovosti)

Podstatou je spolufinancování schválených projektů. Princip stanovuje, že finance ze strukturálních fondů mají doplňovat výdaje ze státního rozpočtu v příslušné oblasti, nikoliv je nahrazovat. Tyto veřejné výdaje by měly vykazovat mírnou rostoucí tendenci, ale v žádném případě neklesnout pod úroveň z minulého finančního období.

- princip monitorování a vyhodnocování

Jde o průběžné sledování a dodržování procedur při realizaci projektu. Řadí se zde ex-ante (předem) hodnocení dopadů projektů, monitorování průběhu jeho implementace a ex-post (následně) hodnocení přínosů projektu.

- princip subsidiarity

Tento princip je zakotven v Maastrichtské smlouvě. Jedná se o to, aby byly jednotlivé cíle plněny na co nejnižší možné úrovni rozhodování, pokud je možné toto plnění na daném stupni uspokojivě zajistit.

- princip solidarity

V zásadě jde o to, aby ekonomicky vyspělejší země přispívaly do společného rozpočtu, který financuje ekonomicky méně rozvinuté země.

2.4 Cíle a nástroje regionální politiky

Cíle regionální politiky realizuje EU v rámci sedmiletých cyklů. Cíle bývají stanoveny pro dané programové období a mění se dle aktuálních priorit EU. V níže uvedených podkapitolách jsou postupně charakterizovány jednotlivé cykly, které na sebe časově navazují (Novotná 2007, s. 100-101).

Nástroje regionální politiky jsou odvozovány z cílů, které si stanoví politika EU. (Novotná 2007, s. 100-101). Nástroje jsou směřovány na přitažení kapitálu a podnikatelských aktivit regionu, dosídlení a stabilizaci obyvatelstva v regionu či stimulaci využití vnitřních rozvojových zdrojů. Nástroje regionální politiky můžeme klasifikovat z několika hledisek. V odborných publikacích se setkáváme s nejčastějším rozdělením, a to dle ekonomického nebo věcného působení (viz Tab. 2). (Novotná 2007, s. 43).

Tabulka 2: Nástroje regionální politiky podle jejich působení

Ekonomické působení	makroekonomické
	mikroekonomické
Věcné působení	poradenské a informační
	finančně motivační
	infrastrukturní a administrativní

Zdroj: Novotná (2007, s. 44)

2.4.1 Cíle a nástroje regionální politiky v období 2000 - 2006

V roce 1999 na zasedání Rady v Berlíně byla schválena Agenda 2000, kterou se schválila finanční a organizační podoba strukturální a regionální politiky pro nadcházející programové období v letech 2000 - 2006. Pro období 2000 - 2006 byly definovány tři strategické cíle:

- **Cíl 1 - Povzbuzování rozvoje a strukturálních změn regionů, jejichž rozvoj zaostává.**

První z cílů je zaměřen na podporu rozvoje ekonomicky zaostávajících regionů, které se nacházejí pod hranicí méně než 75 % HDP průměru EU (Novotná 2007, s. 100-101).

- **Cíl 2 - Podpora hospodářské a společenské přeměny oblastí, jež čelí strukturálním obtížím.**

Do této oblasti spadají regiony, jejichž obyvatelstvo nebo plocha jsou dostatečně velké a čelí strukturálním potížím. Jedná se o regiony, které procházejí sociálněekonomickými změnami ve službách a průmyslu, upadající venkovské oblasti a postižené oblasti závislé na rybolovu (Novotná 2007, s. 100-101).

- **Cíl 3 - Podpora přizpůsobování a modernizace politik a systémů vzdělávání, školení a zaměstnanosti.**

Tento cíl je určen na modernizaci systému školení a podpory zaměstnanosti (Novotná 2007, s. 100-101).

V období 2000 - 2006 pro realizaci strukturální politiky zůstaly čtyři základní fondy. Každý z nich se vyznačoval svou specifickou povahou. Jednalo se o Evropský fond regionálního rozvoje, Podpůrná sekce Evropského zemědělského podpůrného a záručního fondu, Finanční nástroj na podporu rybolovu, Evropský sociální fond (Budík 2009, s. 12).

Kromě již zmíněných fondů byly vytvořeny nové finanční nástroje pro pomoc kandidátským zemím, a to fondy ISPA a Sapard. Ty financovaly především projekty zaměřené na životní prostředí, dopravní sítě a zemědělství. Finanční nástroje byly doplněny o program PHARE, který byl původně jen pro Polsko. Později se k tomuto programu přidaly i další kandidátské země (Marek, Kantor 2009, s. 22-23).

Tabulka 3: Příslušnost strukturálních fondů k jednotlivým cílům v letech 2000 - 2006

CÍL 1	ERDF	ESF	FIGG	EAGGF- podpůrná sekce
CÍL 2	ERDF	ESF		
CÍL 3		ESF		

Zdroj: Skokan (2003, s. 48)

Od 1. ledna 2000 do 31. prosince 2006 bylo vyhrazeno 275 miliard EUR, přičemž 45 miliard EUR mělo připadnout novým členským zemím. Pro období 2000 - 2006 Evropská unie zařadila čtyři speciální programy nazvané „Iniciativy Společenství“. Napomáhají k nalezení společných problémů, které ovlivňují celou EU. Tyto iniciativy absorbují 5,35 % (tj. 10,442 mld. EUR) z rozpočtu strukturálních fondů (Novotná 2007, s. 109 - 113).

Níže uvedená tabulka uvádí přehled iniciativ a rozsah jejich financování.

Tabulka 4: Iniciativy Společenství

Iniciativa	Zaměření	Financuje
INTERREG III	podpora přeshraniční, nadnárodní a mezinárodní spolupráce	ERDF
URBAN II	podpora inovačních strategií pro obnovu měst a upadajících okrajových městských oblastí	ERDF
LEADER +	tvorba nových místních integrovaných strategií pro rozvoj venkovských ekonomik a na spolupráci mezi místními skupinami	EAGGF, podpůrná sekce

EQUAL	mezinárodní spolupráce při eliminaci faktorů způsobujících nerovnosti a diskriminaci na pracovních trzích	ESF
-------	---	-----

Zdroj: Skokan (2003 s. 58)

Regiony mohou také získávat prostředky i v rámci tzv. inovačních opatření. Ta jsou poskytována na činnosti zabývající se problematikou zaměstnanosti, profesní přípravy či problematikou rybolovu. Dále mají poskytovat prostor pro experimentování, které by zvýšilo konkurenceschopnost regionů. V programových dokumentech se dodržují dva tzv. horizontální principy. První z nich je udržitelný rozvoj. Druhým z principů je snaha o stejné příležitosti (rovnoprávnost mužů a žen). Ty se promítají promítat do všech navržených opatření v jednotlivých programech (Novotná 2007, s. 109 - 113).

2.4.2 Cíle a nástroje regionální politiky pro období 2007 - 2013

Rozšíření EU o další státy zvýšilo regionální disparity v rámci EU. Z tohoto důvodu musela být regionální politika znovu reformována. Regionální politika je stále častěji zahrnována do politiky soudružnosti, která posiluje roli tzv. intervencemi dosažené rovnosti (Marek, Kantor 2009, s. 23 - 24).

Evropská komise v roce 2004 schválila návrh rozpočtu rozšířené EU s 27 členskými státy pro období 2007 - 2013. Nové vize o partnerství pro soudružnost jsou představeny v tzv. Třetí zprávě o ekonomické a sociální soudružnosti (Marek, Kantor 2009, s. 23 - 24). Tato zpráva zahrnuje návrh reformované politiky soudružnosti, stanovuje prioritní oblasti a doporučuje i nové cíle po skončení současného programovacího období. Dokument navrhuje strategičtější orientace na priority EU, zjednodušení založené na větší subsidiaritě, programování i větší koncentraci. Zpráva je doplněná i o nový pojem, tzv. územní soudružnost, která je charakterizována následujícím způsobem:

„Koncepce územní soudružnosti rozšiřuje pojem hospodářské a sociální soudružnosti, protože jej doplňuje i posiluje.“

Cílem politiky je „pomoci dosáhnout vyváženého rozvoje zmenšením stávajících nerovností, zabráněním vzniku územní nevyváženosti a vytvářením koherentnějších sektorových politik s územním dopadem i politik regionálních.“

„Centrem zájmu je také zlepšit územní integraci a podpořit spolupráci mezi regiony.“ (Novotná 2007 s. 128 - 129).

Souběžně s Třetí zprávou o hospodářské a sociální soudružnosti je uveřejněn návrh finanční perspektivy pro programové období v letech 2007 - 2013 ve výši 336 mld. EUR (Novotná 2007, s. 129). V programovém období 2007 - 2013 sleduje regionální politika tři cíle:

- **Cíl 1 - Konvergence**

Konvergence neboli "sblížení" je cíl, který se zaměřuje na podporu růstu a tvorby pracovních míst v nejméně rozvinutých členských zemích a regionech. Pro financování z fondů EU v rámci prvního cíle jsou způsobilé regiony NUTS II, jejichž HDP na obyvatele měřený paritou kupní síly za období 2000 - 2002 je nižší než 75 % průměru HDP EU - 25. Pro financování z Fondu soudružnosti jsou způsobilé členské státy, jejichž HNP na obyvatele měřený paritou kupní síly a vypočítaný za období 2001 - 2003 je nižší než 90 % průměru HDP EU - 25 (Novotná 2007, s. 130). Na tento cíl je průměrně alokováno okolo 82 % všech unijních prostředků regionální politiky. Podpora čerpání z ERDF se zaměřuje na modernizaci ekonomiky, zlepšení infrastruktury, ochranu a zlepšování životního prostředí. Naproti tomu podpora z ESF se orientuje na zlepšení kvality a schopnosti institucí na trhu práce, vzdělávacích systémů, sociálních a ošetrovatelských služeb. Dále na adaptaci veřejných služeb a posílení administrativní kapacity národních a regionálních správ (Marek a Kantor 2009, s. 24 - 25).

- **Cíl 2 - Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost**

Druhým cílem politiky soudružnosti je regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost. Podporuje takové oblasti, jejichž HDP na osobu je vyšší než 75 % průměru EU (Marek a Kantor 2009, s. 24 - 25). Tento cíl je financovaný z fondů ERDF a ESF. Podpora je cílena na zvyšování kvality investic do lidského kapitálu, inovací, podpora podnikání, zlepšování životního prostředí a přizpůsobování pracujících a podniků (Novotná 2007, s. 131).

- **Cíl 3 Evropská územní spolupráce**

Cílem Evropské územní spolupráce je posílení přeshraniční spolupráce prostřednictvím společných místních a regionálních iniciativ. Nadnárodní spolupráce, jejímž cílem je přispívat k integrovanému územnímu rozvoji, meziregionální spolupráci a výměně zkušeností (Marek a Kantor 2009, s. 25).

Pro programové období 2007 - 2013 mají nástroje pro splnění výše uvedených cílů právní základ v nařízeních přijatých Radou a Evropským parlamentem v roce 2006. Došlo ke snížení počtu nástrojů a to na tři. V níže uvedené tabulce je zobrazen přehled finančních nástrojů v letech 2007 - 2013.

Tabulka 5: Přehled finančních nástrojů v letech 2007 - 2013

Cíl	Finanční nástroje
Cíl1	Fond soudružnosti, ERDF, ESF
Cíl 2	ERDF, ESF
Cíl 3	ERDF

Zdroj: Marek a Kantor (2009, s. 26)

Na politiku soudružnosti pro období 2007 - 2013 bylo vymezeno 308,1 mld. EUR. Nejvíce prostředků bylo použito pro cíl Konvergence (81,9 %). Zbýlá 2,4 % se uplatnila pro další dva cíle (Marek a Kantor 2009, s. 30 - 31).

Pro období 2007 - 2013 Evropská investiční banka a Evropská komise připravila další 3 nové iniciativy: JASPER, JEREMIE a JESSICA (Novotná 2007, s. 145).

2.4.3 Cíle a nástroje regionální politiky pro období 2014 - 2020

Intenzivní příprava na současné programové období 2014 - 2020 byla na úrovni EU zahájena již v letech 2010 - 2011. Evropská komise dne 6. října 2011 přijala návrh legislativního balíčku, který vymezoval politiku soudružnosti, formoval její cíle a určoval způsob fungování Evropských strukturálních fondů pro období 2014 - 2020. Kromě zmíněného balíčku navrhla Evropská komise řadu zásadních změn, které se týkaly především politiky soudružnosti. Byla vymezena potřeba orientovat se na priority EU tak, aby přispěly k dosažení strategie Evropa 2020, která by napomohla k inteligentnímu, udržitelnému a sociálnímu růstu. Dále bylo zmíněno, že je nutné posílit podporu integrovaného programování, posílit uzemní soudružnost a zaměřit se na sledování dohodnutých cílů EU. Regionální politika EU v období 2014 - 2020 poskytne evropským regionům finanční podporu ve výši 376 mil. EUR. Příspěvek je zaměřen

především na financování nového nástroje pro propojení Evropy, který se bude zabývat přeshraničními projekty v oblasti dopravy, informačních technologií a energetiky.⁵

Pro období 2014 - 2020 politika hospodářské a sociální soudružnosti stanovila jedenáct tematických cílů podporující růst, a to:

1. posilování výzkumu, technologického vývoje a inovací,
2. zlepšení přístupu k informačním a komunikačním technologiím a zvýšení jejich kvality,
3. posilování konkurenceschopnosti malých a středních podniků,
4. podpora přechodu na nízkouhlíkové hospodářství,
5. podpora přizpůsobení se klimatickým změnám, řízení a prevence rizik,
6. ochrana životního prostředí a podpora efektivního využívání zdrojů,
7. podpora udržitelné dopravy a zlepšování síťových infrastruktur,
8. podpora udržitelné a kvalitní zaměstnanosti a mobility pracovních sil,
9. podpora sociálního začleňování, boj proti chudobě a jakékoli diskriminaci,
10. investování do vzdělávání odborného výcviku a celoživotního vzdělání,
11. zvyšování efektivity veřejné správy.

Z EFRR je finančně podporováno všech jedenáct výše zmíněných tematických cílů, avšak prioritní pro tento fond je podpora cílů 1 - 4. Z ESF jsou finančně podporovány cíle 8 - 11. Z Fondu soudružnosti jsou podporovány cíle 4 - 7 a 11.⁶

Ve srovnání s programovým obdobím 2007 - 2013 došlo v období 2014 - 2020 ke snížení původních tří cílů regionální politiky na dva:

- Cíl 1 - Investice pro růst a konkurenceschopnost

Na první cíl je vyčleněno 97,6 % finančních prostředků, které jsou financovány z fondu ERDF, ESF a Fondu soudružnosti.

- Cíl 2 - Evropská územní spolupráce

Druhý cíl se zaměřuje na nadnárodní, mezinárodní a přeshraniční územní spolupráci.

⁵Webový portál EVROPSKÁ KOMISE. Politika soudružnosti 2014 - 2020: investice do růstu a zaměstnanosti. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2011 [online] [vid. 25. února 2020]. Dostupné z file:///C:/Users/U%C5%BEivatel/Downloads/politika_soudrznosti.pdf

⁶ Webový portál Evropská komise [online] [vid. 5. listopadu 2019]. Dostupné z https://ec.europa.eu/regional_policy/cs/policy/how/priorities

Tento cíl je financován z fondu ERDF. Na jeho financování připadá 2,4 % finančních prostředků.

Regionální politika EU v období 2014 - 2020 podporuje regiony EU, které jsou:

- méně rozvinuté regiony, jejichž HDP je nižší než 75 % průměru EU - 28,
- přechodové regiony, jejichž HDP je okolo 75 - 90 % průměru EU - 28,
- více rozvinuté regiony, jejichž HDP je vyšší než 90 % průměru HDP.⁷

2.4.4 Cíle a nástroje regionální politiky po roce 2020

Evropská komise v červnu 2018 zveřejnila návrh rozvoje regionální politiky a soudružnosti pro programové období 2021 - 2027 s rozpočtem ve výši 373 mld. EUR. V návrhu je zmíněn hlavní cíl - modernizovat a zjednodušit politiku a připravovat se na nové výzvy. Regiony by měly být rozděleny i po roce 2020 na původní tři kategorie: méně rozvinuté, přechodové a více rozvinuté regiony.⁸ Pro toto období se očekává větší využívání finančních nástrojů. Kombinování grantů a finančních nástrojů je zjednodušené a členské státy budou mít možnost převést část svých zdrojů politiky soudružnosti do nového fondu InvestEU. V tomto období by nemělo docházet k výraznějším změnám v rámci této politiky.⁹

2.5 Strukturální fondy EU jako základní finanční nástroj regionální politiky

Strukturální fondy regionální politiky se označují jako finanční nástroje, které poskytují finanční podporu v podobě grantů (nenávratných dotací) na uskutečnění konkrétních opatření (Skokan 2003, s. 51). Jedním z cílů je snaha o snižování rozdílů v úrovni rozvoje různých regionů členských států. Členské země vycházejí ze svých specifických potřeb při vyjednávání s EU a využívají tak příspěvky ze strukturálních fondů k řešení konkrétních problémů (Novotná 2007, s. 84).

⁷ Webový portál Euroskop.cz [online] [vid. 5. listopadu 2019]. Dostupné z <https://www.euroskop.cz/9197/sekce/regionalni-politika-2014-2020/>

⁸ Webový portál Euroskop.cz [online] [vid. 5. listopadu 2019]. Dostupné z <https://www.euroskop.cz/8948/sekce/regionalni-politika/>

⁹ Webový portál Nová politika soudružnosti - Regionální politika - Evropská komise [online] [vid. 16. dubna 2020]. Dostupné z https://ec.europa.eu/regional_policy/cs/2021_2027/

Zdrojem financí pro strukturální fondy jsou finanční prostředky od všech členských států do společného rozpočtu EU. Tyto prostředky jsou dále směřovány na národní či regionální orgány členských zemí, které jsou zodpovědné za řízení rozvojových programů (Novotná 2007, s. 84).

Strukturální fondy poskytují příspěvky na předložené a schválené projekty z mnoha oblastí. Z této podstaty tedy vyplývá, že konkrétní fond je použit pouze na takové finanční akce, které jsou pro tento fond přípustné (Novotná 2007, s. 84).

Z historického hlediska se počet strukturálních fondů měnil. V roce 1957 byl založen Evropský sociální fond (ESF). O pět let později začal fungovat Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond (EAGGF), který byl nahrazen pro programové období 2007 - 2013 Evropským zemědělským fondem pro rozvoj venkova (EZFRV). V roce 1975 vznikl Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR). Finanční nástroj pro podporu rybolovu (EIFG) byl zahájen v roce 1994. Ten byl v programové období 2007 - 2003 nahrazen Evropským rybářským fondem (EFF). Společným cílem těchto fondů bylo snižovat rozdíly v životní úrovni mezi regiony EU.¹⁰ V programovém období 2014 - 2020 došlo ke snížení strukturálních fondů ze čtyř a to na dva. V současné době existují strukturální fondy a to:

- Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF)

Podstatou fondu je podpora ekonomické a sociální koheze vyrovnáváním regionálních rozdílů v EU a účastí na rozvoji a transformaci regionů. Prostředky jsou určeny na produktivní investice pro zajištění stálých pracovních míst, investice do infrastruktury, podpor a rozvoj zaměstnanosti malého a středního podnikání, vzdělání, zdraví obyvatel či do inovačních akcí (Skokan 2003, s. 51-52).

- Evropský sociální fond (ESF)

Prostředky tohoto fondu jsou určeny na podporu realizace Evropské strategie zaměstnanosti pomocí investic do lidských zdrojů, jejich vzdělání, podpora zaměstnanosti, podpora zaměstnatelnosti, podnikání a vyrovnáváním příležitostí v přístupu na trh práce. Fond lze považovat za hlavní finanční nástroj, kterým EU uvádí své cíle strategické politiky zaměstnanosti do praxe (Budík 2009, s. 13).

¹⁰ Webový portál Dotace EU. Cz [online] [vid. 6. dubna 2020]. Dostupné z [https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/programove-obdobi-2004-2006-\(1\)/nastroje-politiky-soudrznosti](https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/programove-obdobi-2004-2006-(1)/nastroje-politiky-soudrznosti)

Na období 2014 až 2020 je vyčleněno více jak 80 mld. EUR, které jsou určeny na investice do lidského kapitálu v členských zemích. Další 3,2 mld. EUR je přiděleno iniciativě na podporu zaměstnanosti mladých lidí.¹¹ Pro programovací období 2014 - 2020 se používá termín ESI fondy - Evropské strukturální a investiční fondy.¹²

2.5.1 Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EARDF)

Finanční nástroj na podporu venkova, který nespadá mezi strukturální fondy EU, nicméně patří do společné zemědělské politiky Společenství. Hlavními oblastmi pomoci jsou investice na zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství, potravinářství, lesnictví a k rozvoji venkovských oblastí.¹³ EARDF v roce 2007 nahradil Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond (EAGGF), který fungoval již od roku 1962 a patřil mezi strukturální fondy do roku 2006 (Novotná 2007, s. 90-91).

2.5.2 Evropský námořní a rybářský fond (EBRF)

Fond je určený pro oblast námořní a rybářské politiky EU na období 2014 - 2020. Prostředky tohoto fondu jsou zaměřeny na pomáhání rybářům přejít na udržitelný rozvoj, podporu pobřežní komunity v diverzifikaci ekonomiky, financování projektů zlepšující kvalitu života v evropských pobřežních oblastech a rovněž vytváření nových pracovních příležitostí.¹⁴ EBRF v roce 2007 nahradil Finanční nástroj pro řízení rybolovu, který do roku 2006 patřil mezi strukturální fondy.

2.5.3 Fond soudružnosti (CF)

Fond soudružnosti (někdy také označován jako Kohezní fond) se zaměřuje na členské státy, jejichž hrubý národní produkt (HNP) na obyvatele je nižší než 90 % průměru EU. Fond byl vytvořen v roce 1994 Nařízením Rady (ES) č. 1164/1994 a stojí mimo tzv. strukturální fondy. Jedním z jeho cílů je podpora ekonomického, sociálního

---

¹¹ Webový portál Evropské unie [online] [vid. 5. listopadu 2019]. Dostupné z https://ec.europa.eu/regional_policy/cs/funding/social-fund/

¹² Webový portál Dotace EU. cz [online] [vid. 5. listopadu 2019]. Dostupné z <https://www.dotaceeu.cz/cs/Ostatni/Dulezite/Slovník-pojmu/S/Strukturalni-fondy>

¹³ Webový portál Ministerstva vnitra České republiky [online] [vid. 5. listopadu 2019]. Dostupné z <http://www.osf-mvcr.cz/slovník/evropsky-zemedelsky-fond-pro-rozvoj-venkova>

¹⁴ Webový portál Evropské unie [online] [vid. 5. listopadu 2019]. Dostupné z https://ec.europa.eu/fisheries/cfp/emff_cs

pokroku a snižování rozdílů v životní úrovni mezi členskými státy a regiony (Novotná 2007, s. 90-93).

2.5.4 Fond solidarity (EUSF)

Finanční nástroj, který byl zřízen v roce 2002 jako neodkladná finanční pomoc regionům postiženým přírodní katastrofou. Fond byl založen nařízením Rady (ES) č. 2012/2002 o zřízení Fondu solidarity Evropské unie. Jde o jednu z forem solidarity, na které se podílejí evropské země a regiony (Novotná 2007, s. 90-93).

3 Vznik a vývoj regionální politiky v České republice

Třetí kapitola diplomové práce je věnována regionální politice v České republice. Jako členskému státu EU je jí umožněno řešit problémy, které přesahují její ekonomické možnosti, a to v mnoha oblastech. Na řešení těchto problémů jsou České republice poskytovány finanční prostředky ze strukturálních a investičních fondů EU (Had, Stach a Urban 2006, s. 46 - 50). V následujících podkapitolách je vysvětlena problematika regionální politiky v České republice a její následný vývoj v jednotlivých programových obdobích.

3.1 Historie regionální politiky v České republice

Na začátku první poloviny 90. let nehrála regionální politika v České republice tak významnou roli jako ve většině ostatních evropských zemí EU. Důvodem této situace byla především nutnost řešit problémy, které souvisely s transformací české ekonomiky na standardní tržní hospodářství po revoluci v roce 1989. V průběhu transformačního procesu v ČR bylo potřeba řešit tyto problémy na celostátní úrovni (Kolektiv autorů 2008, s. 148). Opatření regionální politiky se tak v zásadě omezovala pouze na diferencovanou podporu podniků se zvýhodněním ve vymezených problémových regionech. Tento postoj byl do jisté míry ovlivněn tím, že malé meziregionální rozdíly se začaly zvyšovat od roku 1996 (Novotná 2004, s. 164).

Regionální politika byla chápána zejména jako prostředek pro řešení případných regionálních problémů a zůstávala pouze na okraji zájmu vládní politiky. Koncem roku 1990 po zrušení systému národních výborů nebyly stanoveny orgány regionální samosprávy (v krajské či okresní úrovni) a problematika regionálního rozvoje v oblasti centralizace se dále prohlubovala. Z toho důvodu se snížily možnosti regionů řešit své problémy (Novotná 2004, s. 164).

Novým impulsem v oblasti rozvoje regionální politiky bylo přistoupení České republiky v roce 2004 do EU. Při přípravě ČR na vstup do Evropské unie neexistovala takřka výraznější regionální politika a ČR tak byla ze strany Evropské komise v roce 1997 kritizována. Novotná (2004, s. 164) ve svém díle uvádí kritiku ze strany EU následovně: „v ČR existuje pouze několik celostátních odvětvových přístupů, nezávislá

politika regionálního rozvoje přitom chybí, nutno vypracovat odpovídající mechanismy koordinace na celostátní úrovni a posílit dosavadní finanční zdroje určené na regionální rozvoj, zavést právní, správní a rozpočtový rámec integrované regionální politiky.“ Tento fakt vyvolal nutnost vypracovat celou řadu strategických a programových dokumentů. Díky této kritice bylo v roce 1997 připraveno nové pojetí regionální politiky na našem území, které se promítlo v dokumentu Zásady regionální politiky vlády. Tyto zásady byly v následujících třech letech rozpracovány v navazujících legislativních, koncepčních a programových výstupech. Vytvořily tak základ pro provádění regionální politiky, která je kompatibilní s přístupy v členských státech EU ale i v EU samotné (Novotná 2007, s. 164 - 165).

3.2 Správní rozdělení České republiky

EU používá systém regionálního členění, tzv. nomenklatura územních statistických jednotek - NUTS, pro nejrůznější vzájemné porovnání v rámci celého území EU. Tyto údaje slouží pro statistické monitorování ekonomické a sociální analýzy ve státech. Podle počtu obyvatel jsou definovány tři úrovně regionálního členění území: NUTS I, NUTS II a NUTS III. Pro čerpání prostředků z evropských fondů EU se nejčastěji využívá region na úrovni NUTS II. Pro tyto účely jsou v České republice vytvořeny tzv. regiony soudružnosti, které se skládají z jednoho nebo více krajů. Přehled regionů soudružnosti je znázorněný na obrázku č. 2.

Obrázek 2: Skladba 14 krajů (NUTS III) do 8 regionů soudružnosti (NUTS II)

Zdroj: Webový portál DotaceEU.cz [online] [vid 16. září 2019]. Dostupné z <https://www.dotaceeu.cz/cs/Evropske-fondy-v-CR/Informace-o-fondech/Regiony-regionalni-politiky-EU>

Mimo tyto tři zmíněné úrovně NUTS existují dvě nižší úrovně územněsprávního statistického členění tzv. místní administrativní jednotka (LAU), která však není určující pro rozdělení prostředků z fondů EU.¹⁵

Tabulka 6: Národní územně správní jednotky ČR v rámci EU

Úroveň	Název	Jednotek
NUTS I	Stát	1
NUTS II	Regionální soudružnost	8
NUTS III	Kraje	14
LAU I	Okresy	76 +15 pražských obvodů
LAU II Obce		6249

Zdroj: Webový portál DotaceEU.cz [online] [vid 16. září 2019]. Dostupné z <https://www.dotaceeu.cz/cs/Evropske-fondy-v-CR/Informace-o-fondech/Regiony-regionalni-politiky-EU>

3.3 Česká republika v zkráceném programovém období 2004 - 2006

V roce 2000 vstoupila v platnost řada zákonů, které upravují postavení krajů a jejich úlohu v rámci regionálního rozvoje v ČR. Stěžejním dokumentem pro realizaci regionální politiky je zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů, podrobněji vymezuje působnost vyšších územních samosprávných celků (VÚSC) na úseku regionálního rozvoje. Vymezuje vztahy s ústředními orgány, formuluje regionální politiku prováděnou na republikové úrovni. Dále se zabývá přípravou regionálních programových dokumentů, které jsou spolufinancovány ze strukturálních fondů. Dalšími klíčovými zákony jsou:

- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 132/2000 Sb., o změně a zrušení některých zákonů souvisejících se zákonem o krajích, zákonem o obcích, zákonem o okresních úřadech a zákonem o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů (Novotná, 2007 s. 165).

Při provádění regionální politiky v ČR je nutné si uvědomit, že v oblasti legislativy se musí zohledňovat celá řada legislativních dokumentů, které mají pak

¹⁵ Webový portál DotaceEU.cz [online] [vid. 16. listopadu 2019]. Dostupné z <https://www.dotaceeu.cz/cs/Evropske-fondy-v-CR/Informace-o-fondech/Regiony-regionalni-politiky-EU>

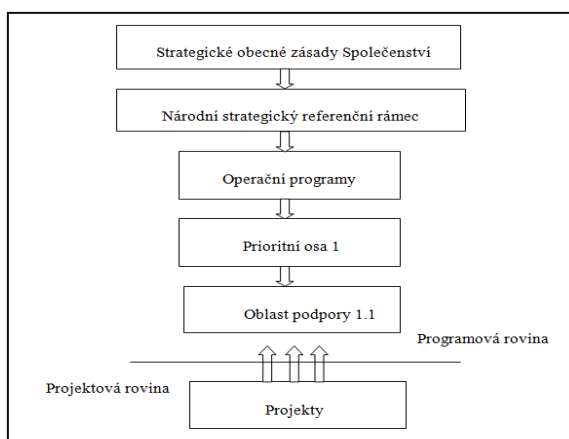
dopad na různé oblasti, jako jsou např.: zákon o veřejných zakázkách, zákon o investičních pobídkách apod. (Novotná, 2007 s. 165).

V roce 2004 získala Česká republika vstupem do Evropské unie právo čerpat prostředky ze strukturálních fondů a Fondu soudružnosti. Čerpání prostředků navazovalo na podporu z předvstupních nástrojů. Česká republika byla zapojena do tří nástrojů předvstupní pomoci a to: program Phare, Sapard a ISPA. Tyto nástroje byly poté nahrazeny čtyřmi strukturálními fondy, Fondem soudružnosti a Fondem solidarity. Česká republika v tomto zkráceném programovém období vyčerpala přes 1, 69 mld. EUR z třinácti programů. Díky tomu mohlo být uskutečněno přes 13 000 projektů.¹⁶

3.4 Česká republika v programovém období 2007 - 2013

Veškeré strategické dokumenty pro aplikaci regionální politiky EU v České republice musejí být v souladu s dokumenty a mechanismy, které jsou aplikovány v EU. České dokumenty, které souvisejí s regionální politikou, se označují jako tzv. dvojkolejně, tj. na jedné straně dokumenty pro českou národní podporu regionálního rozvoje a na straně druhé dokumenty pro regionální politiku EU (Marek a Kantor 2009, s. 33). Přehled základních strategických programovacích dokumentů pro programové období 2007 - 2013 je uveden níže.

Obrázek 3: Soustava strategických programových dokumentů

Zdroj: Provažníková (2009, s. 161)

Strategické obecné zásady Společenství (SOZS) jsou nejvyšší rámcový strategický dokument pro realizaci regionální politiky EU. Dokument, který obsahuje

¹⁶ Webový portál DotaceEU.cz [online] [vid. 7. dubna 2020]. Dostupné z <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/programove-obdobi-2004-2006-1>

hlavní zásady a priority politiky EHS pro období 2007 - 2013. V návaznosti na SOZS si Česká republika připravuje tzv. Národní strategický referenční rámec (NSRR), který předkládá Evropské komisi (Provazníková 2009, s. 161 - 163).

Národní strategický referenční rámec ČR je základní programový dokument ČR pro využívání fondů EU v letech 2007 - 2013. Podkladem pro zpracování návrhu NSRR je Národní rozvojový plán (NRP), ve kterém si Česká republika formuluje priority a cíle svého rozvoje. NSRR definuje strategické cíle, způsob řízení a koordinaci politiky HSS v ČR. Jedná se o systém finančních toků fondů EU v ČR a systém operačních programů, jejichž prostřednictvím jsou jednotlivé prioritní osy realizovány (Provazníková 2009, s. 161 - 163).

Operační program (OP) je základním strategickým dokumentem, který představuje finanční a technickou podporu pro konkrétní oblast (např. doprava, životní prostředí) nebo pro konkrétní region. OP jsou zpracovávány vládou České republiky vždy na nové programové období a následně jsou předloženy Evropské komise ke schválení. Musejí být komplexní, všeoborové a obsahující věcné zaměření pro vybranou oblast. Ze strukturálních fondů jsou prostředky alokovány na operační programy, které se následně realizují prostřednictvím konkrétních projektů. Významným přínosem v oblasti regionálního rozvoje ČR je čerpání prostředků ze strukturálních fondů EU. (Provazníková 2009, s. 161 - 163).

Za administrativní nástroj k zajištění plynulého čerpání finančních prostředků ze Strukturálních fondů je považováno tzv. pravidlo $n+2/ n+3$. Podle tohoto pravidla musí být alokace finančních prostředků pro daný rok vyčerpána v následujících třech/ dvou kalendářních letech. Pravidlo $n+3$ platilo v České republice již v letech 2007 - 2010. Do roku 2013 bylo uplatňováno pravidlo $n+2$. Následně bylo opětovně obnoveno pravidlo $n+3$.¹⁷

Česká republika využila 96,4 % vyjednaných prostředků (24,8 mld. EUR) z přidělených 25,8 mld. EUR.¹⁸

V programovém období 2007 - 2013 čerpala Česká republika z fondu ESF 3,8 mld. EUR.¹⁹ Pro dané období bylo možno čerpat finanční prostředky z 24 operačních

---

¹⁷ Webový portál DotaceEU.cz [online] [vid. 24. února 202]. Dostupné z <https://www.dotaceeu.cz/cs/informace-a-dokumenty/slovník-pojmu/p/pravidlo-n-2>

¹⁸ Webový portál DotaceEU.cz [online] [vid. 16. listopadu 2019]. Dostupné z <https://www.dotaceeu.cz/cs/Evropske-fondy-v-CR/Programove-obdobi-2007-2013/Cerpani-v-obdobi-2007-2013>

programů, které byly rozděleny mezi tři cíle politiky. V níže uvedené tabulce jsou zobrazeny operační programy podle cílů EU.

Tabulka 7: Rozdělení operačních programů podle cílů EU

Cíle EU 2007 - 2013		
Konvergence	Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	Evropská územní spolupráce
Tematické operační programy	OP Praha - Konkurenceschopnost	INTERACT II
OP Podnikání a inovace	OP Praha - Adaptabilita	ESPO 2013
OP Životní prostředí		OP Mezinárodní spolupráce
OP Vzdělání pro konkurenceschopnost		OP Nadnárodní spolupráce
OP Doprava		OP Přeshraniční spolupráce ČR - Bavorsko
OP Výzkum a vývoj pro inovace		OP Přeshraniční spolupráce ČR - Polsko
OP Lidské zdroje a zaměstnanost		OP Přeshraniční spolupráce ČR - Rakousko
Integrovaný operační program		OP Přeshraniční spolupráce ČR - Sasko
OP Technická pomoc		OP Přeshraniční spolupráce ČR - Slovensko
Regionální operační programy Sedm regionů soudružnosti		

Zdroj: Provozničková (2015, s. 150)

První z cílů HSS cíl Konvergence je pro podporu hospodářského a sociálního rozvoje méně vyspělým regionům. V České republice pod něho spadají všechny regiony soudružnosti kromě Hl. m. Prahy. Je realizován skrze tematické operační programy a regionálními operačními programy. České republice na cíl Konvergence připadá 25, 89 mld. EUR.

Regionální operační program (ROP) má za cíl zvýšit konkurenceschopnost regionů, urychlit jejich rozvoj, modernizaci infrastruktury a zvýšení atraktivity regionů pro investory. ROP je zřízen Regionální radou příslušného regionu soudružnosti. Na ROP cíle Konvergence bylo z fondů vyčleněno 4,6 mld. EUR. Pro období 2007 - 2013 je vytvořeno sedm ROP, které jsou:

- ROP NUTS II Severozápad,
- ROP NUTS II Moravskoslezsko,
- ROP NUTS II Jihovýchod,

¹⁹ Webový portál Vláda České republiky [online] [vid. 16. listopadu 2019]. Dostupné z <https://www.vlada.cz/cz/urad-vlady/strukturalni-fondy/evropsky-socialni-fond/operacni-programy-esf-2007-2013-73341/>

- ROP NUTS II Severovýchod,
- ROP NUTS II Střední Morava,
- ROP NUTS II Jihozápad,
- ROP NUTS II Střední Čechy.²⁰

V rámci cíle Konvergence je připraveno osm sektorových (tematických) operačních programů s celkovou alokovanou částkou 21,23 mld. EUR.

Druhý z cílů HSS Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost podporuje regiony, které nečerpají z cíle Konvergence. Do této oblasti v České republice spadá Hl. m. Praha se dvěma operačními programy. Na tento cíl připadá 0,42 mld. EUR.

Třetí z cílů Evropská územní spolupráce usiluje o podporu přeshraniční, mezinárodní a nadnárodní spolupráci regionů. Do tohoto cíle v České republice spadají všechny regiony, které mohou čerpat prostředky z devíti operačních programů. Na tento cíl je vyčleněno 0,39 mld. EUR.²¹

3.5 Česká republika v programovém období 2014 - 2020

Stěžejním dokumentem pro programové období 2014 - 2020 je Dohoda o partnerství, která zastřešuje dokumenty pro čerpání finančních prostředků z Evropských strukturálních a investičních fondů.²² Dále byly vytvořeny Metodické dokumenty vztahující se k programovému období 2014 - 2020. MMR připravilo v souladu s koncepcí jednotného metodického prostředí tyto dokumenty:

- Metodika řízení programů v programovém období 2014 -2020
Dokument, který je vypracovaný pro účely řízení programů spolufinancovaných z ESI fondů. Obsahuje metodické pokyny a doporučení MMR a MF.
- Metodický pokyn pro přípravu programových dokumentů pro programové období 2014 - 2020

²⁰ Webový portál DotaceEU.cz [online] [vid. 16. listopadu 2019]. Dostupné z [https://www.dotaceeu.cz/cs/Ostatni/Dulezite/Slovník-pojmu/R-\(1\)/Regionalni-operacni-programy-\(ROP\)](https://www.dotaceeu.cz/cs/Ostatni/Dulezite/Slovník-pojmu/R-(1)/Regionalni-operacni-programy-(ROP))

²¹ Webový portál DotaceEU.cz [online] [vid. 16. listopadu 2019]. Dostupné z <https://www.dotaceeu.cz/cs/Evropske-fondy-v-CR/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013>

²² Webový portál DotaceEU.cz [online] [vid. 16. listopadu 2019]. Dostupné z <https://www.dotaceeu.cz/cs/Evropske-fondy-v-CR/2014-2020/Dohoda-o-partnerstvi>

Metodický pokyn, který poskytuje řídicím orgánům, zpracovatelům operačních programů a dalším partnerům přehledný postup pro zpracování programů.²³

V programovém období 2014 - 2020 je z Evropských strukturálních a investičních (ESI) fondů pro Českou republiku vyčleněno okolo 24 mld. EUR. Česká republika čerpá prostředky prostřednictvím deseti tematických programů, které jsou zaměřeny na specifické oblasti (Národní operační programy), a také z programu Evropské územní spolupráce. V tabulce č. 8 je uvedený podrobný přehled všech programů pro období 2014 - 2020.²³

Tabulka 8: Přehled programů v období 2014 - 2020

Národní operační programy	Programy přeshraniční spolupráce	Programy nadnárodní a mezinárodní spolupráce
OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost	Interreg V-A Česká republika - Polsko	Interreg CENTRAL EUROPE
OP Výzkum, vývoj a vzdělávání	Interreg V-A Slovenská republika - Česká republika	Interreg DANUBE
OP Zaměstnanost	Interreg V-A Rakousko - Česká republika	INTERREG EUROPE
OP Doprava	Program přeshraniční spolupráce Česká republika - Svobodný stát Bavorsko Cíl EÚS 2014-2020	ESPON 2020
OP Životní prostředí	Program spolupráce Svobodný stát Sasko - Česká republika 2014-2020	INTERACT III
Integrovaný regionální operační program		URBACT III
OP Zaměstnanost		
OP Praha – pól růstu ČR		
OP Technická pomoc		
OP Rybářství		
Program rozvoje venkova		
Programy Evropské územní spolupráce		

Zdroj: Webový portál DotaceEU.cz [online] [vid. 16. listopadu 2019]. Dostupné z <https://www.dotaceeu.cz/cs/Evropske-fondy-v-CR/2014-2020/Operacni-programy>; vlastní úprava

Programy jsou připravovány příslušnými resorty a projednávány s relevantními partnery a zástupci neziskového sektoru. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR je

²³Webový portál DotaceEU.cz [online] [vid. 16. listopadu 2019]. Dostupné z <https://www.dotaceeu.cz/cs/Evropske-fondy-v-CR/2014-2020/Metodicke-pokyny>

pověřeno koordinací a přípravou programových dokumentů jak na úrovni ČR, tak i EU.²⁴

3.6 Cíle regionální politiky v České republice po roce 2020

Česká republika má na programové období 2021 - 2027 k dispozici 20 mld. EUR na politiku soudružnosti. Evropská komise stanovila na jaře 2018 návrh pěti cílů, které jsou na národní a regionální úrovni a jsou v souladu s potřebami a prioritami České republiky. V únoru 2019 Vláda České republiky schválila návrh operačních programů a oblastí, které zahrnují šest tematických operačních programů. Operační program Technická pomoc a programy přeshraniční spolupráce se budou podílet na naplnění národních strategických cílů. OP Rybářství bude navržen Ministerstvem zemědělství. Nové změny se promítnou v programu rozvoje venkova, kde Evropská komise navrhuje jeho vyčlenění z politiky soudružnosti.²⁵

V programovém období 2021 - 2027 jsou navrhované oblasti podpory:

- OP Konkurenceschopnost,
- Integrovaný regionální operační program,
- OP Výzkum a vzdělání,
- OP Lidské zdroje,
- OP Životní prostředí,
- OP Doprava,
- OP Technická pomoc a kvalita správy.²⁵

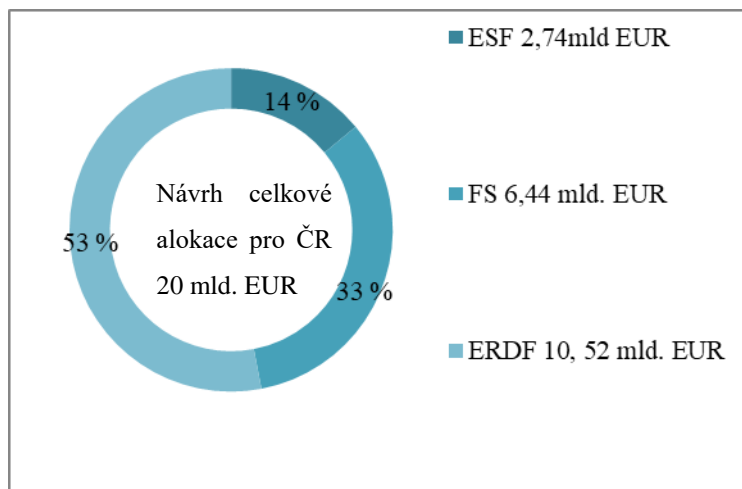
Dle prozatímního návrhu Evropské komise je zdroj financování následující:

---

²⁴ Webový portál DotaceEU.cz [online] [vid. 16. listopadu 2019]. Dostupné z <https://www.dotaceeu.cz/cs/Evropske-fondy-v-CR/2014-2020/Metodicke-pokyny>

²⁵ Webový portál DotaceEU.cz [online] [vid. 17. listopadu 2019]. Dostupné z https://www.dotaceeu.cz/getmedia/7fc29427-6ae4-4bfb-99e7-a43ac1c43dd8/Letak-Priority-financovani-v-Ceske-republice-21-27_3.pdf.aspx?ext=.pdf

Obrázek 4: Zdroj financování programů podle prozatímního návrhu Evropské komise

Zdroj: Webový portál DotaceEU.cz [online] [vid. 16. listopadu 2019]. Dostupné z https://www.dotaceeu.cz/getmedia/7fc29427-6ae4-4bfb-99e7-a43ac1c43dd8/Letak-Priority-financovani-v-Ceske-republice-21-27_3.pdf.aspx?ext=.pdf; vlastní úprava

Z výše uvedeného obrázku je patrné, že v programovém období 2021 - 2027 nejvíce financí tj. 10,52 mld. EUR (53 %) obdrží fond ERDF na podporu výzkumu, vývoje a inovací, dále také na podnikání, digitalizaci školství, zdravotní pomůcky apod. Z ESF jsou poskytovány finance na vzdělávací programy, rekvalifikace, sociální začleňování, podporu hendikepovaných a znevýhodněných osob. FS obdrží 6,44 mld. EUR (33 %) finančních prostředků na dálnice, železnice a obnovitelné zdroje životního prostředí.²⁶

3.7 Postup pro získání dotací z Evropských strukturálních a investičních fondů

Postup získání dotací z Evropských strukturálních fondů a investičních fondů vyžadují postupné kroky, které jsou na sebe vázány. Žadatel musí mít vytvořený projektový záměr, vypracuje a předloží žádosti o dotaci. Po schválení projektu nastává jeho realizace a následné plnění povinností z něho vzniklých. Celý proces se skládá z kroků, které jsou rozebrány podrobněji v jednotlivých bodech níže uvedených:

²⁶ Webový portál DotaceEU.cz [online] [vid. 17. listopadu 2019]. Dostupné z https://www.dotaceeu.cz/getmedia/7fc29427-6ae4-4bfb-99e7-a43ac1c43dd8/Letak-Priority-financovani-v-Ceske-republice-21-27_3.pdf.aspx?ext=.pdf

- vytvoření podrobného projektového záměru

Podrobný vypracovaný projekt musí obsahovat přesné formální náležitosti. Projekt musí mít přesně specifikovaný cíl, logickou strukturu a předem by měl být zaměřen na cílovou skupinu. Důležitým aspektem je financování projektu a jeho schválený rozpočet.²⁷

- nalezení příslušného programu a v něm konkrétní oblasti podpory pro plánovaný záměr

Dle cíle projektového záměru se vyhledá vhodný program, který financuje daný záměr. Informace o programu jsou dostupné v programových dokumentech, kde jsou specifikovány podporované oblasti a cíle programu. Dokument obsahuje i přehled typů žadatelů, kteří mohou podat žádost.²⁷

- podání žádosti o podporu

Žádost o podporu je klíčovým dokumentem. Při jeho tvorbě se žadatelé opírají o příručky (tištěné, elektronické), metodické pokyny řídicích orgánů či využívají konzultace s odbornými pracovníky. Žádost lze podat v průběhu výzvy, kde jsou přesně definované požadavky a podmínky pro předložení žádosti o podporu, např. délka projektu, míra podpory či typ oprávněných žadatelů. Informace o vyhlašovaných výzvách jsou uvedené v harmonogramu výzev. Řídicí orgán, nebo jím pověřená instituce, vyhodnocuje podanou žádost. Žádost se všemi povinnými náležitostmi se podává v předem stanoveném termínu a prostřednictvím elektronického systému.²⁷

- posouzení žádosti o podporu

Posouzení žádosti o podporu posuzuje řídicí orgán či zprostředkovatelský subjekt dle kritérií, které jsou součástí výzvy. Žadatelé jsou poté informováni o výsledku hodnocení projektu.²⁷

- realizace projektu

Po schválení je následně podepsána smlouva s žadatelem. Smlouva obsahuje podmínky realizace projektu, výběr dodavatelů, povinnou publicitu apod.²⁸

²⁷ Webový portál DotaceEU.cz [online] [vid. 17. listopadu 2019]. Dostupné z <https://www.dotaceeu.cz/cs/Jak-ziskat-dotaci/10-kroku-k-ziskani-dotace>

²⁸ Webový portál DotaceEU.cz [online] [vid. 17. listopadu 2019]. Dostupné z <https://www.dotaceeu.cz/cs/Jak-ziskat-dotaci/10-kroku-k-ziskani-dotace>

- žádost o platbu

Podmínky pro získání žádosti o platbu stanovuje příslušný řídicí orgán. Platby jsou poskytnuty v různých formách, a to buď proplacení už vydaných nákladů (tzv. ex-post platba), poskytnutí prostředků dopředu (tzv. ex- ante platba) nebo využití tzv. kombinovaných plateb.²⁷

- vyhodnocení a vyúčtování

Žádost o platbu musí vykazovat takové výdaje, které odpovídají podmínkám obsaženým ve smlouvě. Dále řídicí orgán zkontroluje veškeré oprávněné nároky. V případě kladného rozhodnutí jsou připsány žadateli peníze na účet.²⁷

- kontrola na místě

Během realizace projektu mohou být kontrolovány projektové dokumentace, faktický stav projektu či jeho finanční stránka.²⁷

- publicita projektu

Příjemce, který obdržel finanční prostředky ze strukturálních fondů, má povinnost informovat o této skutečnosti v souladu s publicitou projektu. U projektu menšího formátu se musí vyvěsit plakát o velikosti A3 v místě realizace projektu. U finančně náročnějších projektů se musí informovat okolí pomocí banneru nebo billboardu.²⁷

- udržitelnost projektu

O udržitelnost projektu je potřeba se starat i po proplacení poslední platby a to nejčastěji po dobu 3 - 5 let. V případě nedodržení podmínek může být uložena sankce či v krajním případě může být požadováno navrácení části nebo i celé dotace.²⁷

4 Analýza čerpání finančních prostředků statutárním městem Olomouc

Statutární město Olomouc začalo čerpat první finanční podporu z fondů EU již v zkráceném programovém období 2004 - 2006. Následovalo druhé programové období 2007 - 2013. V současné době se město nachází v třetím programovém bloku 2014 - 2020. Statutární město Olomouc je ve všech programových obdobích aktivní. Díky tomu se připravila řada projektů, které přispívají ke zvýšení kvality života obyvatel.

Čtvrtá kapitola práce se zaměřuje nejprve na charakteristiku statutárního města a poté je věnována pozornost jednotlivým programovým obdobím. Finanční podpora z EU je rozdělována prostřednictvím operačních programů, kterým je v práci taktéž věnována pozornost. Důležitým ukazatelem při zhodnocení úspěšnosti města je výsledek komparace počtu podaných žádostí a zrealizovaných projektů.

Pro analýzu hodnocení čerpání finančních prostředků jsou zpracována především data, která byla poskytnuta Magistrátem města Olomouc. Další informace poskytl odbor Oddělení přípravy a realizace projektů. V práci jsou uvedena data, která byla poskytnuta na základě písemné žádosti podle zákona č. 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

4.1 Základní charakteristika města Olomouce

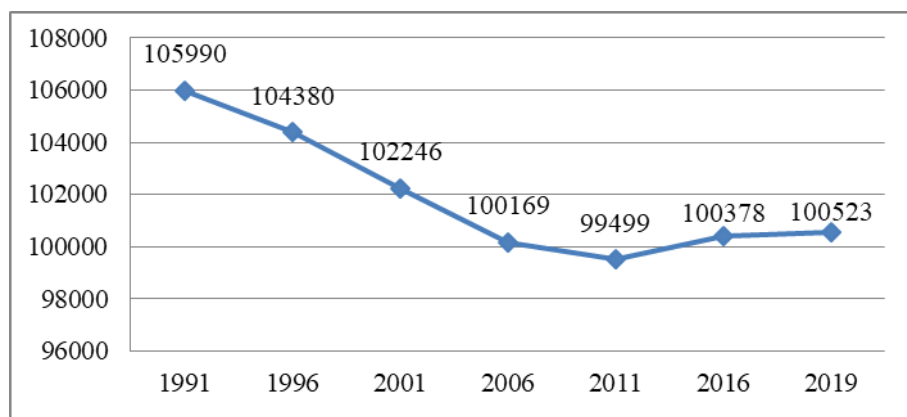
Statutární město Olomouc je se svými více než sto tisíci obyvateli jedním z nejvýznamnějších měst, která se nacházejí na území České republiky. Je považováno za město s bohatou historií a současně je atraktivním místem pro turisty, obchodníky či podnikatele. Od 1.1. 2001 je město centrem Olomouckého kraje a zároveň sídlem Krajského úřadu Olomouckého kraje. Leží ve východní části České republiky a zároveň je 6. největším městem v ČR o celkové rozloze 10 333 ha, v nadmořské výšce 219 m. Statutární město Olomouc bylo uznáno jako samostatná právnická osoba dne 24. 11. 1990. Jde o základní územní samosprávný celek, který není územně rozčleněn

na městské obvody nebo městské části s vlastními orgány samosprávy. Je spravováno Zastupitelstvem města Olomouc, které má celkem 45 členů.²⁹

V současné době ve městě Olomouci žije 100 523 obyvatel (stav k 1. 1. 2019), což představuje 43 % obyvatel okresu Olomouc.³⁰ V níže uvedeném obrázku je zobrazený vývoj obyvatelstva od roku 1991 do roku 2019.

Obrázek 5: Vývoje obyvatel v letech 1991 - 2019 v tis.

Zdroj: Webový portál STATUTÁRNÍ MĚSTO OLOMOUC oficiální informační portál [online] [vid. 25. února 2020]. Dostupné z zolomouc.eu/podnikatel/profil-mesta-a-informace-pro-investory/profil-mesta/obyvatelstvo; vlastní úprava

Z výše uvedeného obrázku je patrné, že od 90. let 20. století docházelo ve městě k celkovému poklesu počtu obyvatel. Od roku 2011 lze pozorovat opačný trend. Nárůst počtu obyvatel může být jednak způsobený tím, že dochází k nárůstu kladných hodnot přirozeného přírůstku, ale také v atraktivitě města díky vysokému školství a novým pracovním příležitostem. Nejvíce obyvatel město zaznamenalo v roce 1991, naopak nejnižší počet byl v roce 2011.

V níže uvedené tabulce jsou zobrazeny základní demografické údaje o městě Olomouci k 1. 1. 2018.

Tabulka 9: Základní demografické údaje města Olomouc

Stav k 1. 1. 2018.	Živě narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přírůstek (úbytek)		Stav k 31. 12. 2018.
					Migrační	Celkový	
100 494	1262	1054	2614	2595	-179	29	100 523

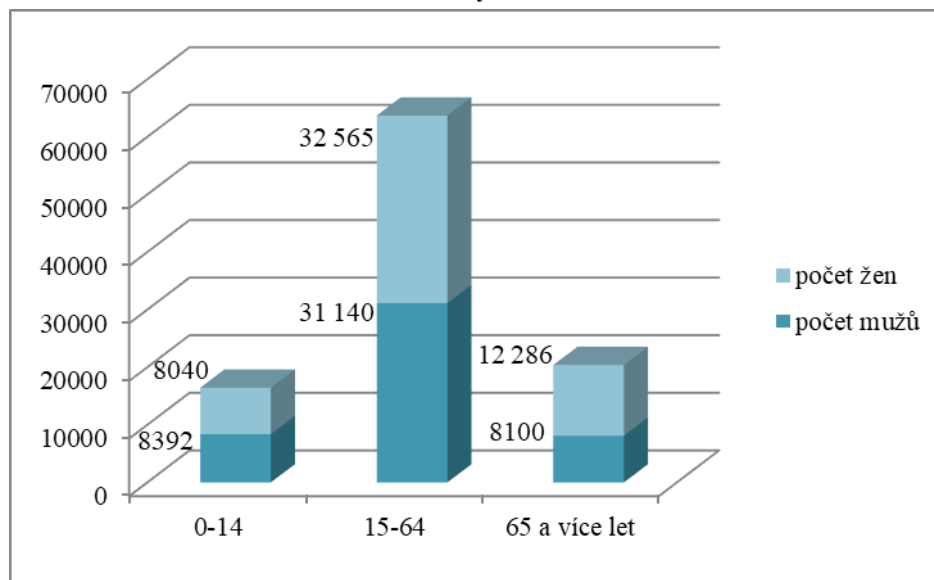
Zdroj: Webový portál profil města Olomouce 2019 [online] [vid. 25. února 2020]. Dostupné z http://www.olomouc.eu/administrace/repository/gallery/articles/88_/8827/profil-mesta-olomouce-2019.cs.pdf

²⁹ Webový portál STATUTÁRNÍ MĚSTO OLOMOUC oficiální informační portál [online] [vid. 25. února 2020]. Dostupné z <http://www.olomouc.eu/o-meste>.

³⁰ Webový portál STATUTÁRNÍ MĚSTO OLOMOUC oficiální informační portál [online] [vid. 25. února 2020]. Dostupné z https://www.olomouc.eu/administrace/repository/gallery/articles/88_/8827/profil-mesta-olomouce-2019.cs.pdf

Statutární město Olomouc se v roce 2015 opět dostalo nad stotisícovou hranici, především díky kladným hodnotám přirozeného přírůstku. Stejně jako v celé republice, tak i v Olomouci stárne populace a díky tomu dochází k zvyšování průměrného věku.³¹

Obrázek 6: Věková struktura obyvatel Olomouce k 31. 12. 2018

Zdroj: Webový portál profil města Olomouce [online] [vid. 25. února 2020]. Dostupné z http://www.olomouc.eu/administrace/repository/gallery/articles/88_/8827/profil-mesta-olomouce-2019.cs.pdf; vlastní úprava

Dle výše uvedeného obrázku lze pozorovat, že k 31. 12. 2018 bylo ve městě 63 705 obyvatel v produktivním věku (v rozmezí 15 - 64let). V kategoriích 15 - 64 let a 65 a více let je zaznamenáno více narozených žen oproti kategorii 0-14, kde je více o 352 mužů.

Město Olomouc je centrem vzdělanosti díky vysokému školství, velkému počtu základních a středních škol. Je také centrem služeb nadregionálního významu (obchod, výzkum, administrativa, zdravotnictví, apod.). Nachází se zde jedna z významných univerzit v České republice - Univerzita Palackého. Z hlediska oborového zaměření má město potenciál zejména v oblasti přírodovědných a lékařských oborů.

Z ekonomického pohledu lze město charakterizovat jako město s rozvinutým průmyslem, vědecko-výzkumným zázemím a rozvinutými službami.

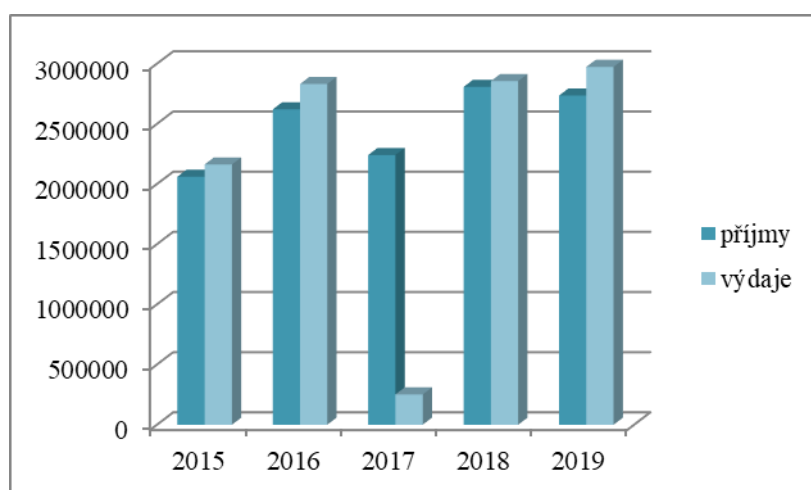
Město Olomouc hospodaří s vlastním majetkem a spravuje své věci v samostatné působnosti, čímž se snaží vytvářet ve všech oblastech dobré podmínky k uspokojování

³¹ Webový portál STATUTÁRNÍ MĚSTO OLOMOUC oficiální informační portál [online] [vid. 25. února 2020]. Dostupné z http://www.olomouc.eu/administrace/repository/gallery/articles/88_/8827/profil-mesta-olomouce-2019.cs.pdf

potřeb svých občanů. Přenesenou působnost vykonává město prostřednictvím Magistrátu města Olomouce v rozsahu stanoveném zvláštními zákony. Jednotlivé Odbory Magistrátu jsou rozděleny podle kompetencí.³²

Město Olomouc si vypracovává na volební období plán investic, který slouží jako podklad pro rozvoj města a plánování akcí. Pomocným nástrojem při sestavování rozpočtu pro daný rok je střednědobý rozpočtový výhled, který je vypracováván na tři roky dopředu. Kontrolu plnění rozpočtu města a zabezpečování ekonomické stránky chodu zajišťuje Odbor ekonomický.³³ V níže uvedeném obrázku jsou zobrazeny skutečné příjmy a výdaje statutárního města Olomouce v letech 2015 - 2019.

Obrázek 7: Základní struktura příjmů a výdajů rozpočtu města Olomouce v letech 2015 - 2019

Zdroj: Webový portál STATUTÁRNÍ MĚSTO OLOMOUC oficiální informační portál [online] [vid. 25. února 2020]. Dostupné z <https://www.olomouc.eu/magistrat/odbory-magistratu/odbor-ekonomicky/rozpocet-mesta>; vlastní úprava

Z výše uvedeného obrázku je patrné, že z dlouhodobého hlediska převažoval přebytkový rozpočet, který v posledních dvou letech překročil v příjmech i výdajích hranici 2,5 mld. Kč. V níže uvedené tabulce je zaznamenán vývoj hodnoty vlastního majetku města za sledované období 2015 - 2018.

Tabulka 10: Vývoj hodnoty majetku města v letech 2015 - 2018 v mil. Kč

Položka stálých aktiv	Rok			
	2015	2016	2017	2018
Dlouhodobý nehmotný majetek	49	39	37	38

³² Webový portál STATUTÁRNÍ MĚSTO OLOMOUC oficiální informační portál [online] [vid. 25. února 2020]. Dostupné z <https://www.olomouc.eu/o-meste>

³³ Webový portál profil města Olomouce 2019 [online] [vid. 25. února 2020]. Dostupné z <https://www.olomouc.eu/magistrat/odbory-magistratu/odbor-ekonomicky/odbor>

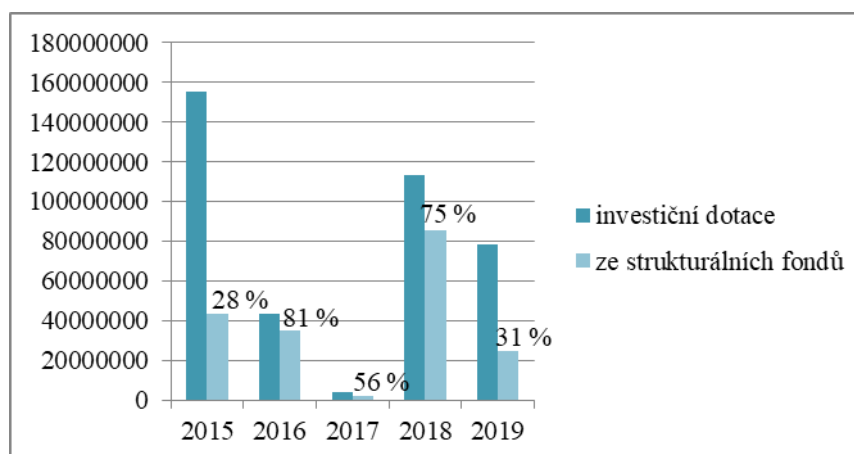
Dlouhodobý hmotný majetek	13 057	12 892	12 931	13 247
Dlouhodobý finanční majetek	1 725	1 736	1 790	1 695
Celkem	14 831	14 667	14 758	14 980

Zdroj: Webový portál STATUTÁRNÍ MĚSTO OLOMOUC, Výroční zprávy statutárního města Olomouce za období 2015 - 2018[online] [vid. 26. dubna 2020]. Dostupné z: <https://www.olomouc.eu/o-meste/povinne-informace/vyrocní-zpravy>; vlastní propočty

Na základě výše uvedených údajů můžeme pozorovat, že u dlouhodobého nehmotného majetku docházelo ke klesajícímu trendu. Naopak u dlouhodobého hmotného majetku a dlouhodobému finančnímu majetku můžeme vidět, že hodnota majetku se pohybovala ve sledovaných letech v rozpětí 12 - 13 mld. Kč. Z údajů také vyplývá, že v posledním sledovaném roce docházelo k největšímu nárůstu majetku města. V roce 2016 došlo k poklesu hodnoty majetku, avšak tento pokles je zanedbatelný, neboť majetek města se pohyboval nad hranicí 14 mld. Kč. Údaje vypovídají o dobré schopnosti města navyšovat a udržovat svůj majetek.

Velkou část příjmů, které město Olomouc získalo během let 2015 - 2019 do svého rozpočtu, bylo tvořeno investičními dotacemi. Zdrojem části těchto dotací byly i příjmy ze strukturálních fondů EU. V následujícím obrázku je znázorněno procentuální zastoupení strukturálních fondů v rámci investičních dotací.

Obrázek 8: Procentuální zastoupení strukturálních fondů v rámci investičních dotací v letech 2015 - 2019

Zdroj: Webový portál STATUTÁRNÍ MĚSTO OLOMOUC oficiální informační portál [online] [vid. 19. dubna 2020]. Dostupné z: <https://www.olomouc.eu/magistrat/odbormagistratu/odbor-ekonomicky/rozpocet-mesta> ; vlastní propočty

Na základě výše uvedených dat je patrné, že čerpání investičních dotací ze strukturálních fondů v jednotlivých letech bylo nerovnoměrné. Týká se to jednak výše získaných investičních dotací ale i procentuálního zastoupení z celkových investičních

dotací. Z celkových investičních dotací bylo nejvyšší procentuální zastoupení ze strukturálních fondů v roce 2018 (75 %). V roce 2017 lze pozorovat nejnižší příjem investičních dotací. Ačkoliv v roce 2017 představovaly příjmy ze strukturálních fondů více jak polovinu z celkových přijatých dotací, tak právě v tomto roce lze pozorovat, že investiční dotace byly nejnižší. Lze se domnívat, že tyto údaje odrážely aktuální investiční potřeby města.

Dalším z odborů statutárního města Olomouc je Odbor dotačních programů. Ten zajišťuje komplexní agendu přípravy a realizace projektů financovaných z dotačních programů EU. Tyto činnosti jsou vykonávány prostřednictvím dvou oddělení, a to: Oddělení přípravy a realizace projektů a Oddělení integrovaných plánů rozvoje města.³⁴

4.2 Předvstupní pomoc a zkrácené programové období 2004 - 2006

Implementace operačních programů byla zahájena po vstupu ČR do EU. Od roku 2004 muselo město vypracovat celou řadu strategických a programových dokumentů, které sloužily jako podklad pro realizaci jednotlivých programů v daném období. Olomouc využila dva předvstupní nástroje Phare a ISPA. Nástroje ISPA financoval rozsáhlý projekt Dobudování stokové sítě v Olomouci o celkových nákladech 562 mil. Kč. Příspěvek ze strukturálních fondů byl ve výši 324 mil. Kč a dalších 17 mil. Kč přispěl Státní fond životního prostředí. Důležitým dokumentem byl Pilotní program Investiční podpora pro mikroregion Haná, Národní program Phare CZ 807-04-01, jehož posláním bylo přispění k získání zkušeností s realizací programu typu strukturálních fondů EU. V rámci pilotního programu Haná bylo realizováno celkem devět projektů s celkovými náklady 19,26 mil. Kč. Čerpaná dotace byla ve výši 8,49 mil. Kč. V programovém období 2004 - 2006 město Olomouc uskutečnilo osm projektů. Celková výše čerpaných dotací v tomto období byla 903,23 mil. Kč.³⁵ Finančně nejnáročnější akci představoval projekt: Olomouc - rekonstrukce a dobudování stokové sítě - II. část. Dotace tohoto projektu byla nejvyšší dotací v historii města o celkové výši 750 mil. Kč.³⁶ Toto zkrácené období lze považovat

---

³⁴ Webový portál STATUTÁRNÍ MĚSTO OLOMOUC oficiální informační portál [online] [vid. 25. února 2020]. Dostupné z <https://www.olomouc.eu/magistrat/odbory-magistratu/odbor-dotacnich-projektu/odbor>

³⁵ Webový portál STATUTÁRNÍ MĚSTO OLOMOUC oficiální informační portál [online] [vid. 25. února 2020]. Dostupné z <https://www.olomouc.eu/evropske-dotace>

³⁶ Webový portál STATUTÁRNÍ MĚSTO OLOMOUC oficiální informační portál [online] [vid. 25. února 2020]. Dostupné z https://www.olomouc.eu/aktualni-informace/tiskove-zpravy/article_id=6312

v čerpání dotací za úspěšné. Kromě realizování projektů se město zaměřovalo i na přípravu čerpání dotací ze strukturálních fondů v následujícím programovém období 2007 - 2013.

4.3 Programové období města Olomouce 2007 - 2013

V tomto programovém období statutární město směřovalo finanční prostředky do pěti hlavních oblastí. Jednalo se o městské parky včetně rekonstrukce pavilonu A, dále o rekonstrukce veřejných prostranství (Dolní náměstí a rekonstrukce významných ulic). Následoval rozvoj vzdělávací infrastruktury (modernizace a rekonstrukce základních a mateřských škol) a investice do městské hromadné dopravy (modernizace tramvají, autobusů). Poslední z oblastí je regenerace a revitalizace sídlišť (Nové Sady, Nový Svět a Povel).³⁷

Pro posouzení hodnocení finančních prostředků z EU je pracováno s údaji celkových nákladů a dotací z EU. V níže uvedené tabulce je zobrazen počet podaných žádostí a zrealizovaných projektů v letech 2007 - 2013.

Tabulka 11: Počet podaných žádostí a zrealizovaných projektů v programovém

Počet podaných žádostí v programovém období 2007 - 2013	103
Počet zrealizovaných projektů v programovém období 2007 - 2013	78

Zdroj: Interní dokumenty Magistrát města Olomouc, 2020; vlastní úprava

Dle výše uvedené tabulky je patrné, že město Olomouc v programovém období 2007 - 2013 aktivně využívalo příležitostí, které byly nabízeny z různých dotačních titulů. Díky úspěšnému čerpání dotací mohlo být přistoupeno k realizaci řady investičních akcí. Celková úspěšnost v tomto období na přepočtených podaných žádostech, zrealizovaných projektů, je 75,73 %.

V programovém období 2007 - 2013 byla celková alokace u realizovaných projektů 1,20 mld. Finanční prostředky z EU se čerpaly z deseti operačních programů. V následující tabulce jsou uvedeny operační programy, vč. počtu projektů, jež byly do daného operačního programu zpracovány, předpokládaná výše dotace, výše krácení a pokut.

³⁷ Webový portál STATUTÁRNÍ MĚSTO OLOMOUC oficiální informační portál [online] [vid. 25. února 2020]. Dostupné z <https://www.olomouc.eu/evropske-dotace>

Tabulka 12: Přehled OP a počet projektů v období 2007 - 2013

Operační program	Počet podaných žádostí	Počet zrealizovaných projektů	Výše dotace všech podaných žádostí v mil. Kč	Schválená výše dotace zrealizovaných projektů v mil. Kč	Celková výše krácení dotací, vrátek a pokut v mil. Kč
ROP SM- (IPRM Atraktivní a konkurenceschopná Olomouc	41	28	385,2	266,9	46,2
ROP SM- (IPRM Městské parky)	10	9	180	168,8	6,5
ROP SM (IPRÚ) Olomouc	8	4	110,4	7,6	0,5
ROP SM	7	7	428,3	428,3	3
Integrovaný operační program (IPRM Revitalizace a regenerace sídliště)	8	8	137,3	137,3	12,9
Integrovaný operační program	4	4	42,5	42,5	0
Operační program Životní prostředí	22	15	253,3	126,7	0,6
Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost	1	1	8	8	0
Operační program Vzdělání a konkurenceschopnost	1	1	8,6	8,6	0
Operační program Přeshraniční spolupráce ČR-PL	1	1	7,2	7,2	0
Celkem	103	78	1 560,8	1 201,9	69,7

Zdroj: Interní dokumenty Magistrát města Olomouc, 2020; vlastní úprava

Z uvedené tabulky je patrné, že výše schválených dotací se v jednotlivých operačních programech liší. Nejvíce projektů bylo realizováno v programovém období 2007 - 2013 v rámci programu Regionální operační program soudružnosti Střední Morava (ROP SM) - IPRM Atraktivní a konkurenceschopná Olomouc. Celková schválená alokace byla ve výši 266,9 mil. Kč. Jednalo se o projekty, které byly vzájemně obsahově a časově provázány. Projekty byly realizované ve vybrané zóně města (zónový přístup) a tematickým integrovaným přístupem (např. zeleň, veřejná doprava) v celém městě.³⁸

Operační program ROP SM financuje projekty, které jsou realizované v rámci Integrovaného plánu rozvoje území (IPRÚ) Olomouc, Integrovaného plánu rozvoje města (IPRM) Městské parky a Integrovaného plánu rozvoje města (IPRM) - Atraktivní a konkurenceschopná Olomouc. Zahájení a realizace projektů a následné čerpání ve vazbě na programové období 2007 - 2013 bylo opožděno cca o dva až tři roky

³⁸ Webový portál Olomouc Atraktivní a konkurenceschopná Olomouc[online] [vid. 25. února 2020]. Dostupné z [http://iprm.olomouc.eu/atrativni-a-konkurenceschopna-olomouc/zakladni-informace-ako_\(cesky\)](http://iprm.olomouc.eu/atrativni-a-konkurenceschopna-olomouc/zakladni-informace-ako_(cesky))

v důsledku celkového zpoždění, což mělo za následek zvýšený objem přípravy a realizace projektů v letech 2011 - 2013.³⁹

V rámci IPRÚ - Olomouc, je řešena především oblast spojená s kvalitou a různorodou nabídkou produktů cestovního ruchu s cílem zvýšit příjmy z cestovního ruchu.⁴⁰

Hlavním cílem IPRM Městské parky je zvýšit atraktivitu vymezených zón města a stát se tak přitažlivějším místem pro realizaci investic dalších subjektů.⁴¹

V programovém období 2007 - 2013 mohlo statutární město Olomouc v rámci schváleného Integrovaného plánu rozvoje města (IPRM) Olomouce - Integrovaný operační program (IOP) - Revitalizace a regenerace sídlišť čerpat dotace z Integrovaného operačního programu na revitalizaci veřejných prostranství a regeneraci bytových domů ve vybrané zóně města.

Z Integrovaného operačního programu bylo realizováno dvanáct projektů s celkovými náklady ve výši 232,16 mil. Kč. Příspěvek ze strukturálních fondů EU na tyto projekty činil 179,8 mil. Kč. Finančně nejnáročnější akci představoval projekt: Povel - obytná zóna - Revitalizace a regenerace sídliště - RC 2. Na tento projekt byla uvolněna dotace ve výši 26,42 mil. Kč.⁴²

V rámci Operačního programu Životní prostředí (OPŽP) bylo realizováno v letech 2007 - 2013 patnáct projektů. Celkové náklady na tyto projekty byly ve výši 264,84 mil. Kč. Schválená výše dotace byla ve výši 126,7 mil. Kč. Finančně nejnáročnější akci představoval program: Energeticky úsporná opatření na veřejných budovách, Olomouc - Část 2. Celkové náklady byly ve výši 104,84 mil. Kč. Ze strukturálních fondů připadlo na tento program 49,42 mil. Kč. Z Operačního programu Vzdělání pro konkurenceschopnost (OPVK) byly čerpány finanční prostředky na jeden operační program: Dejme šanci přírodě - Interaktivní výuka přírodovědných předmětů

---

³⁹ Webový portál STATUTÁRNÍ MĚSTO OLOMOUC oficiální informační portál, Evropské dotace [online] [vid. 25. února 2020]. Dostupné z <https://www.olomouc.eu/evropske-dotace>

⁴⁰ Webový portál STATUTÁRNÍ MĚSTO OLOMOUC, Základní informace o IPRÚ Olomouc [online] [vid. 25. února 2020]. Dostupné z [http://iprm.olomouc.eu/ipru/zakladni-informace-ipru_\(cesky\)](http://iprm.olomouc.eu/ipru/zakladni-informace-ipru_(cesky))

⁴¹ Webový portál STATUTÁRNÍ MĚSTO OLOMOUC, Základní informace o IPRM Městské parky [online] [vid. 25. února 2020]. Dostupné z [http://iprm.olomouc.eu/mestske-parky/zakladni-informace-mp_\(cesky\)](http://iprm.olomouc.eu/mestske-parky/zakladni-informace-mp_(cesky))

⁴² Webový portál STATUTÁRNÍ MĚSTO OLOMOUC. Evropské dotace [online] [vid. 25. února 2020]. Dostupné z <http://www.olomouc.eu/evropske-dotace/integrovaný-operacni-program>

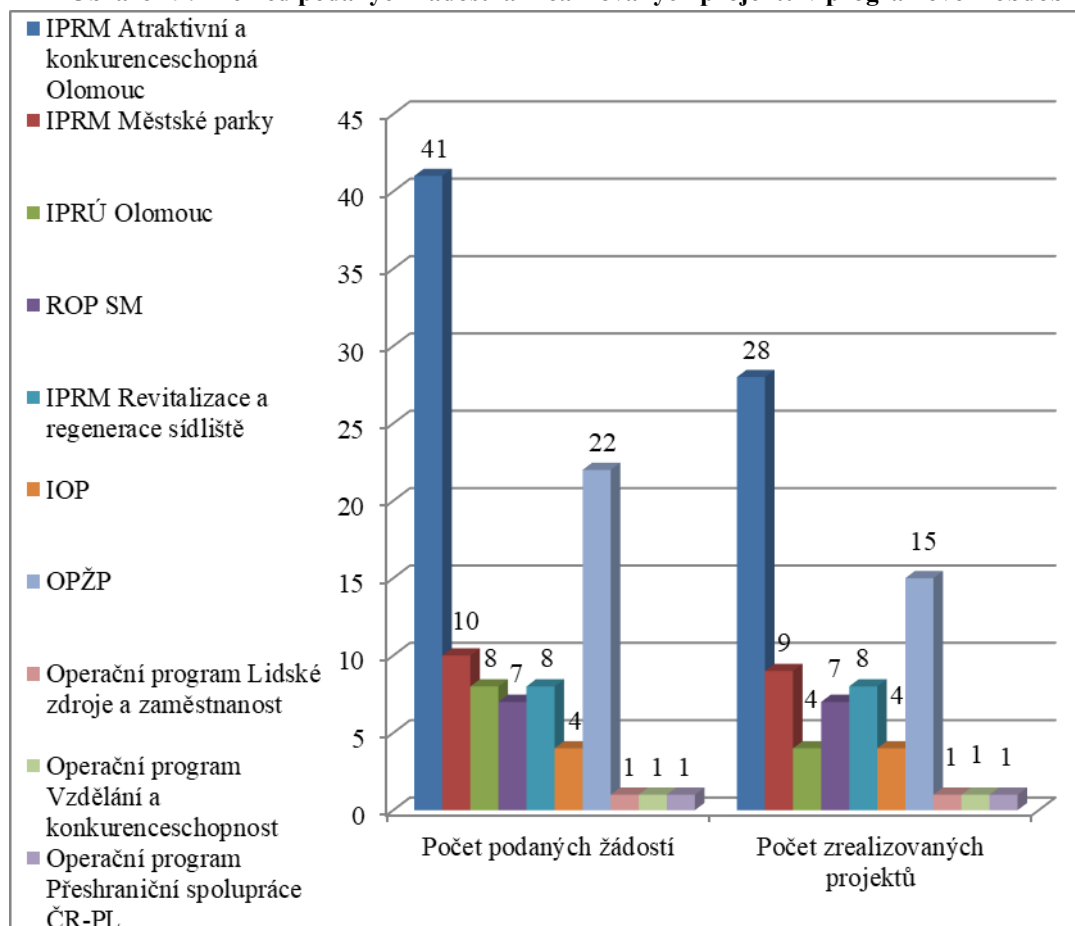
na ZŠ. Celkové náklady projektu činily 7,2 mil. Kč. Příspěvek ze Strukturálních fondů EU byl ve výši 7,2 mil. Kč.⁴³

Dalším operačním programem, ze kterého město čerpalo finanční prostředky, byl Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika - Polská republika 2007 - 2013 (OPPS ČR-PL).⁴⁴ Na projekt Po stopách sv. Jana Sarkandra byl příspěvek z fondu ve výši 7,2 mil. Kč.

V posledním OP Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ) byl uskutečněn jeden projekt. Celková schválená dotace byla ve výši 8 mil. Kč. V následujícím obrázku je graficky zobrazen počet podaných žádostí a počet zrealizovaných projektů k jednotlivým operačním programům pro programové období 2007 - 2013

podaných žádostí a zrealizovaných projektů v programovém období

Obrázek 9: Přehled podaných žádostí a zrealizovaných projektů v programovém období

Zdroj: Interní dokumenty Magistrát města Olomouce, 2020; vlastní úprava

⁴⁴ Webový portál STATUTÁRNÍ MĚSTO OLOMOUC oficiální informační portál [online] [vid. 25. února 2020]. Dostupné z <https://www.olomouc.eu/evropske-dotace/op-cr-pl-2007-2013>

V rámci těchto operačních programů OPPS ČR-PL, OP VK a OP LZZ je patrná 100 % úspěšnost při realizaci projektů. Celkem z výše uvedeného programového období bylo zrealizováno 78 projektů v rámci deseti operačních programů v celkové výši 1,2 mld. Kč.

V následující tabulce je zobrazeno pět finančně nejnáročnějších projektů, které byly realizovány v programovém období 2007 - 2013.

Tabulka 13: Přehled finančně nejnáročnějších projektů v programovém období 2007 - 2013

Název programu	Název projektu	Celkové náklady v mil. Kč	Výše dotace v mil. Kč
ROP SM - Olomouc	Obnova vozového parku tramvají	445,65	272,49
ROP SM - Olomouc	Rekonstrukce přednádražního prostoru v Olomouci	259,35	100
ROP SM - Olomouc	Dostavba areálu vfo	227,140	73,97
ROP SM - Olomouc	Dolní Náměstí - Rekonstrukce	111,79	59,45
OPŽP	Energeticky Úsporná Opatření Na Veřejných Budovách, Olomouc - Část 2	104,84	49,42

Zdroj: Webový portál STATUTÁRNÍ MĚSTO OLOMOUC oficiální informační portál [online] [vid. 25. února 2020]. Dostupné z <https://www.olomouc.eu/evropske-dotace>; vlastní úprava

Tyto zmíněné projekty byly velmi finančně nákladné. Díky spolufinancování ze strukturálních fondů mohly být projekty uskutečněny a tak přispět k celkově větší atraktivitě města. Z výše uvedené tabulky je patrné, že v letech 2007 - 2013 byl finančně nejnáročnější projekt: Obnova vozového parku s celkovými náklady 445,65 mil. Kč.

Statutární město Olomouc kromě dotací ze strukturálních fondů čerpalo dotace i z jiných programů, a to: Program rozvoje venkova, Norské fondy, Švýcarské fondy, národní programy Zelená úsporám, Dotace na zabezpečení válečných hrobů a dalších národních dotačních programů.⁴⁵

Celkově bylo ze strany statutárního města Olomouce připraveno 118 žádostí pro všechny programy výši 1,85 mld. Kč. Z toho 1,56 mld. Kč (84,32 %) připadlo na schválené dotace pouze ze strukturálních fondů.

⁴⁵Webový portál STATUTÁRNÍ MĚSTO OLOMOUC oficiální informační portál [online] [vid. 25. února 2020]. Dostupné z <https://www.olomouc.eu/evropske-dotace>

4.3.1 Podrobnější charakteristika vybraného projektu - Dolní náměstí rekonstrukce

Mezi úspěšnou žádostí o dotaci se zařadil např. projekt: **Dolní náměstí rekonstrukce**. Projekt byl vybrán pro podrobnější seznámení z toho důvodu, že město je považováno za historickou metropoli celé Moravy a Dolní náměstí spolu s Horním náměstím tvoří jádro historického centra města. Jedná se o čtvrtý finančně nejnáročnější projekt, který byl uskutečněný v programovém období 2007 - 2013. Projekt byl financován z Regionálního operačního programu Střední Morava. Každodenně se obyvatelé potýkali s problémy nedostatečného množství volných parkovacích míst, zastaralého osvětlení nebo nedostatku zeleně. V níže uvedené tabulce je zmíněna podrobnější charakteristika tohoto projektu.

Tabulka 14: Podrobnější charakteristika vybraného projektu v programovém období 2007 - 2013

Oficiální název projektu	Dolní náměstí – rekonstrukce
Prioritní osa	2 Integrovaný rozvoj a obnova regionu
Podoblast podpory	2.2.1 Rozvoj regionálních center
Příjemce	Statutární město Olomouc
Adresa	Dolní náměstí, 779 00, Olomouc
Doba realizace projektu	13. 2. 2012 – 16. 6. 2013
Celkové náklady v Kč	111 791 075,01
Výše dotace v Kč	59 455 424,34

Zdroj: Webový portál STATUTÁRNÍ MĚSTO OLOMOUC oficiální informační portál [online] [vid. 25. února 2020]. Dostupné z <https://www.olomouc.eu/evropske-dotace/rop-stredni-morava>; vlastní úprava

V rámci zmíněného projektu Dolní náměstí - rekonstrukce prošla obnovou historická dlažba náměstí (kompletní předláždění a nové kamenné chodníky). Dále byla provedena rekonstrukce kanalizace, revitalizace zeleně, stavební úprava vodovodu a plynovodu, úprava veřejného osvětlení a úprava bezbariérových nájezdů. Realizována byla také slepecká zámková dlažba. Celkem bylo regenerováno a revitalizováno území o rozloze 1,17 ha.⁴⁶ V příloze č. 1 je zobrazeno Dolní náměstí během rekonstrukce.

4.4 Programové období města Olomouc 2014 - 2020

Od roku 2013 se začal Odbor dotačních programů intenzivně věnovat novému programovému období 2014 - 2020, a to především v přípravě nových projektů. Pro statutární město Olomouc byla v tomto programovém období vydána rozhodnutí

⁴⁶Webový portál STATUTÁRNÍ MĚSTO OLOMOUC oficiální informační portál [online] [vid. 25. února 2020]. Dostupné z <https://www.olomouc.eu/evropske-dotace/rop-stredni-morava>

o přidělení dotací ze strukturálních fondů, které přesáhly hranici 700 mil. Kč. Statutární město směřuje finanční prostředky ze strukturálních fondů do obdobných oblastí, jako tomu bylo v předchozím programovém období 2007 - 2013. Hlavními oblastmi zůstávají: rozvoj vzdělávací infrastruktury (modernizace a rekonstrukce základních a mateřských škol), investice do městské hromadné dopravy (modernizace a nákup tramvají), rekonstrukce veřejných prostranství (Obnova kulturní památky olomoucké radnice I, II) a regenerace a revitalizace sídlišť. V tomto období se předpokládá větší zapojení do neinvestičních projektů.⁴⁷

Statutární město Olomouc je spolu s Přerovem, Prostějovem a dalšími městy součástí tzv. Olomoucké aglomerace. Je jedním ze sedmi tzv. ITI územních celků, které vláda schválila jako významné póly růstu s možností vyššího čerpání evropských dotací v rámci integrovaných územních investic. Z celkem šesti operačních programů je na realizaci ITI Olomoucké aglomerace vyčleněno okolo 164 mil. EUR ze zdrojů EU.⁴⁸

V programovém období 2014 - 2020 město Olomouc čerpá dotace z národních operačních programů a jednoho programu nadnárodní a mezinárodní spolupráce. V níže uvedené tabulce je zobrazen počet podaných a zrealizovaných žádostí v programovém období 2014 - 2020.

Tabulka 15: Počet podaných žádostí a zrealizovaných projektů v programovém období 2014 - 2020

Počet podaných žádostí v programovém období 2014 - 2020	68
Počet zrealizovaných projektů v programovém období 2014 - 2020	38

Zdroj: Odpověď na žádost o formaci 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím, Statutární město Olomouc, 2020; vlastní úprava

V současném programovém období ze strany statutárního města Olomouc bylo podáno 68 žádostí o dotace ze strukturálních fondů. Výše dotace všech podaných žádostí činila 1,649 mld. Kč. V období od 1. 1. 2014 do 31. 12. 2019 bylo zrealizováno 38 projektů. Celková částka dotace byla ve výši 493,6 mil. Kč.

Nejvíce projektů bylo realizováno v rámci Operačního programu IROP. Operační program navazuje na sedm regionálních OP a z části na Integrovaný operační program IOP 2007 - 2013. V rámci tohoto programu bylo/bude zrealizováno

⁴⁷ Webový portál STATUTÁRNÍ MĚSTO OLOMOUC oficiální informační portál [online] [vid. 25. února 2020]. Dostupné z <https://www.olomouc.eu/evropske-dotace>

⁴⁸ Webový portál Olomoucká aglomerace [online] [vid. 25. února 2020]. Dostupné z <https://www.olomoucka-aglomerace.eu/zakladni-informace/integrovana-uzemni-investice>

26 projektů s celkovými náklady ve výši 667,90 mil. Kč. Finančně nejnáročnější projekt představoval Nákup bezemisních vozidel pro MHD s celkovými náklady 233,53 mil. Kč.⁴⁹

Z Operačního programu Doprava (OP Doprava) 2014 - 2020 byly realizovány celkem čtyři projekty. Z toho tři projekty jsou považované za ukončené. Celkové náklady projektů byly ve výši 243,63 mil. Kč.⁵⁰

Dalším OP je Technická pomoc (OP TP). V tomto programu jsou realizovány čtyři projekty s celkovými náklady ve výši 32,97 mil. Kč.⁵¹

V rámci Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV) jsou realizovány projekty s celkovými náklady ve výši 3,99 mil. Kč.⁵²

V Operačním programu Zaměstnanost (OPZ) jsou realizovány dva projekty s celkovými náklady 9,98 mil. Kč.⁵³

Posledním programem je Operační program Životní prostředí (OPŽP). V rámci programu je realizováno devět projektů s celkovými náklady ve výši 176,12 mil. Kč.⁵⁴

Statutární město Olomouc je také zapojeno do projektu „Cities In Article 7“ v rámci programu URBACT III Implementační síť. Program je zaměřen na podporu integrovaného a udržitelného rozvoje evropských měst.⁵⁵

V následující tabulce je zobrazeno pět finančně nejnáročnějších projektů, které jsou realizovány v současném programovém období 2014 - 2020.

Tabulka 16: Přehled finančně nejnáročnějších projektů v letech 2014 - 2020

Název programu	Název projektu	Celkové náklady v mil. Kč	Výše dotace v mil. Kč
IROP	Nákup bezemisních vozidel pro MHD	233,53	164,01

⁴⁹Webový portál STATUTÁRNÍ MĚSTO OLOMOUC oficiální informační portál [online] [vid. 25. února 2020]. Dostupné z <https://www.olomouc.eu/evropske-dotace/program-urbact-3><http://www.olomouc.eu/evropske-dotace/irop-2014-2020>

⁵⁰Webový portál STATUTÁRNÍ MĚSTO OLOMOUC oficiální informační portál [online] [vid. 25. února 2020]. Dostupné z <http://www.olomouc.eu/evropske-dotace/operacni-program-doprava-2014-2020>

⁵¹ Webový portál STATUTÁRNÍ MĚSTO OLOMOUC oficiální informační portál [online] [vid. 25. února 2020]. Dostupné z <http://www.olomouc.eu/evropske-dotace/operacni-program-technicka-pomoc>

⁵² Webový portál STATUTÁRNÍ MĚSTO OLOMOUC oficiální informační portál [online] [vid. 25. února 2020]. Dostupné z <http://www.olomouc.eu/evropske-dotace/op-vyzkum-vyvoj-a-vzdelavani-obdobi-2014-2020>

⁵³Webový portál STATUTÁRNÍ MĚSTO OLOMOUC oficiální informační portál [online] [vid. 25. února 2020]. Dostupné z <https://www.olomouc.eu/evropske-dotace/op-zamestnanost-2014-2020>

⁵⁴ Webový portál STATUTÁRNÍ MĚSTO OLOMOUC oficiální informační portál [online] [vid. 25. února 2020]. Dostupné z <https://www.olomouc.eu/evropske-dotace/operacni-program-zivotni-prostredi-2014-2020>

⁵⁵ Webový portál STATUTÁRNÍ MĚSTO OLOMOUC oficiální informační portál [online] [vid. 25. února 2020]. Dostupné z <https://www.olomouc.eu/evropske-dotace/program-urbact-3>

OP Doprava	Tramvajová trať 8. května	99,29	35,60
OP Doprava	Modernizace tramvajové tratě 1. Máje	84,45	30,96
IROP	Obnova kulturní památky olomoucké radnice I	65,94	56,24
IROP	Nákup modernizovaných tramvají pro MHD	47,30	32,19

Zdroj: Webový portál STATUTÁRNÍ MĚSTO OLOMOUC oficiální informační portál [online] [vid. 25. února 2020]. Dostupné z <https://www.olomouc.eu/evropske-dotace>; vlastní úprava

Z výše uvedené tabulky je patrné, že celkové náklady a alokovaná částka jsou ve srovnání s předešlým programovým obdobím nižší. Hranice u pěti projektů se pohybovala nad 100 mil. Kč.

4.4.1 Podrobnější charakteristika vybraného projektu - Obnova kulturní památky olomoucké radnice I

Druhým významným projektem, je **Obnova kulturní památky olomoucké radnice I**. Uvedený projekt je vybrán pro bližší seznámení z toho důvodu, že se jedná o důležitou stavbu, neboť olomoucká radnice je nejvýznamnější stavební památkou olomoucké světské architektury. Před rekonstrukcí byla radnice v nevyhovujícím stavu. Cílem projektu je zvýšení ochrany památky, provedení restaurátorských prací, vybudování nové expozice či vytvoření virtuální prohlídky. Projekt se v současné době nachází ve stavu realizace. V níže uvedené tabulce je zmíněna podrobnější charakteristika tohoto projektu.

Tabulka 17: Podrobnější charakteristika vybraného projektu v programovém období 2014 - 2020

Oficiální název projektu	Obnova kulturní památky olomoucké radnice I
Operační program	IROP
Příjemce	Statutární město Olomouc
Adresa	Radnice, Horní nám. 583, 779 11 Olomouc
Zahájení projektu	21. 8. 2015
Celkové náklady v Kč (mil.)	65,94
Celkové způsobilé náklady v Kč (mil.)	62,49
Výše dotace v Kč (mil.)	56,24
Stav projektu	V realizaci, 2015 - 2020

Zdroj: Webový portál STATUTÁRNÍ MĚSTO OLOMOUC oficiální informační portál [online] [vid. 25. února 2020]. Dostupné z <https://www.olomouc.eu/evropske-dotace/irop-2014-2020>; vlastní úprava

Na tento úspěšný projekt navazuje Obnova kulturní památky olomoucké radnice II. Celkové náklady projektu byly ve výši 65,94 mil. Kč. Výše dotace činila 56,24 mil.

Kč. Termín realizace projektu je 2019 - 2020.⁵⁶ V příloze č. 2 je zobrazena budova olomoucké radnice během rozsáhlé rekonstrukce.

4.4.2 Vyhodnocení prvního a druhého projektového období

Pro vyhodnocení dotačního období 2007 - 2013 je pracováno s informacemi, které byly ústně poskytnuty zaměstnancem úřadu, konkrétně Odbor dotačních projektů.

V současné době je ukončeno čerpání finančních prostředků v programovém období 2007 - 2013. Tato skutečnost je podložena nařízením Evropského parlamentu a Rady EU o plnění tzv. pravidla $n+3/n+2$.

V programovém období 2007 - 2013 bylo ze strany statutárního města Olomouce podáno celkem 103 žádostí ve výši 1,56 mld. Kč. U 78 projektů byla ukončena realizace. Tři projekty byly zrealizovány až v roce 2015, a to: ZŠ/MŠ Rezníčkova - hřiště, ZŠ Nedvědova - hřiště, Rozárium.

Celkem pět projektů se nerealizovalo z majetkoprávních či jiných důvodů nebo byly vyřazeny z důvodu nenaplnění limitů výzvy. Jedná se např. o projekty: Freestyle park Olomouc - nedořešeny majetkoprávní vztahy, MŠ Žižkovo náměstí + ZŠ Hálkova - výstavba počítačové sítě - žádosti vyřazeny z důvodu poklesu dotace pod hranici 1 mil. Kč. Celková výše krácení dotací, vratek a pokut v programovém období 2007 - 2013 byla ve výši 69,7 mil. Kč. Největší objem finančních prostředků připadlo na ROP SM - IPRM Atraktivní a konkurenceschopná Olomouc, a to konkrétně částka ve výši 46,2 mil. Kč. Hlavními důvody pro krácení dotací bylo pochybení při realizaci veřejných zakázek, nesoulad mezi fakturovanými položkami a skutečností, v menší míře také fakturace neprovedených prací.

Čerpání prostředků z programového období 2014 - 2020 podle pravidel Evropské unie ($n+3$) končí 31. 12. 2023. Momentálně nelze s přesností určit konečná čísla, krácení dotací a vratky neboť nejsou ukončena všechna řízení včetně řízení vedených u soudu. Některé projekty byly již zrealizované, jiné projekty jsou aktuálně v realizaci, nebo se budou teprve realizovat.

Po ukončení programového období 2014 - 2020 následuje nové programové období 2021 - 2027. Statutární město Olomouc v novém období počítá s čerpáním dotací z ITI na stavbu tramvajové trati na Nové Sady a Povel. Dále na bezbariérové

---

⁵⁶ Webový portál STATUTÁRNÍ MĚSTO OLOMOUC oficiální informační portál [online] [vid. 25. února 2020]. Dostupné z <https://www.olomouc.eu/evropske-dotace/irop-2014-2020>

úpravy ve městě, odpadové centrum ve Chválkovicích nebo vybudování odborných učeben v ZŠ Gorkého a Holice.

Pro lepší přehlednost jsou jednotlivá data za obě projektová období uvedena na obrázku č. 10.

Obrázek 10: Přehled dvou projektových období 2007 - 2013 a 2014 - 2020

Zdroj: Odpověď na žádost o formaci 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím, Statutární město Olomouc, 2020, Interní dokumenty Magistrát města Olomouc, 2020; vlastní úprava

Na základě uvedených dat lze vidět u porovnávaných období nepoměr - jednak v počtu podaných žádostí/ zrealizovaných projektů, tak ve výši schválené dotace na realizované projekty. Projektové období 2007 - 2013 je ve srovnání s druhým obdobím podstatně úspěšnější. Z pohledu města a obcí bylo „přátelštější“, ať už z hlediska oblastí, kam podpora směřovala (více tvrdších aktivit) tak i z hlediska náročnosti administrace. Programové období 2014 - 2020 stále probíhá a konečná data za druhé období nejsou známá, tudíž jsou data zatím zkreslená. Pro objektivní srovnání je nutné, aby druhé období bylo uzavřené a dotace byly plně vyúčtované.

5 Zhodnocení úspěšnosti města Olomouce z hlediska čerpání unijních prostředků

Pro zhodnocení úspěšnosti statutárního města Olomouce při čerpání unijních prostředků je vhodné zjištěné údaje komparovat s dalšími městy. Pro objektivní srovnání úspěšnosti jsou vybraná města obdobné velikosti jako Olomouc. Konkrétně se jedná o statutární město České Budějovice, statutární město Ústí nad Labem, statutární město Hradec Králové a statutární město Liberec. Komparace je provedena za jednotlivá programová období 2007 - 2013 a 2014 - 2020, v rámci nichž je provedeno srovnání:

- počet podaných žádostí,
- výše dotace všech podaných žádostí v Kč,
- počet zrealizovaných projektů,
- schválená výše dotace zrealizovaných projektů v Kč,
- celková výše krácení dotací, vratek a pokut v Kč,
- výše dotace na 1 obyvatele dle počtu obyvatel v Kč,
- výše dotace na 1 km² dle velikosti území v Kč.

Pro účely této diplomové práce je pracováno s daty za druhé programové období 2014 - 2020 s uzavřenými dotačními projekty k datu 31. 12. 2019. Komparace statutárních měst je provedena na základě informací, které jsou poskytnuty dle žádosti ze zákona č. 106/1999 Sb. zákon o svobodném přístupu k informacím. Další údaje k doplnění a zhodnocení analýzy jsou získány na základě telefonického hovoru se zaměstnancem úřadu magistrátu města Hradce Králové dne 10. 3. 2020.

5.1 Základní charakteristika statutárního města České Budějovice

První z porovnávaných měst je statutární město České Budějovice. Leží v Českobudějovické pánvi na soutoku řek Vltavy a Malše. Je největším městem

Jihočeského kraje o katastrálním území 5,5 tis. ha.⁵⁷ V současné době ve městě žije 94 014 obyvatel (stav k 1. 1. 2020).⁵⁸ Koncem roku 2018 se České Budějovice staly sedmým největším městem České republiky. Město je významným hospodářským, kulturním, vzdělanostním a zdravotnickým centrem. Nachází se zde především podniky strojírenského a potravinářského průmyslu.⁵⁹

Agendu spojenou s přípravou a zpracováním dotačních programů zajišťuje Odbor rozvoje a veřejných zakázek.⁶⁰ Statutární město České Budějovice v rámci programového období 2007 - 2013 směřovalo finanční prostředky ze strukturálních fondů k naplnění svých cílů zejména do oblastí dopravní infrastruktury, rozvoje města, obcí a cestovního ruchu.⁶¹

V níže uvedené tabulce je uveden celkový počet všech podaných žádostí a celkový počet zrealizovaných projektů v programovém období 2007 - 2013.

Tabulka 18: Počet podaných žádostí a zrealizovaných projektů v programovém období 2007 - 2013

Počet podaných žádostí v programovém období 2007 - 2013	83
Počet zrealizovaných projektů v programovém období 2007 - 2013	57

Zdroj: Odpověď na žádost o formaci 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím, Statutární město České Budějovice, 2020; vlastní úprava

V programovém období 2007 - 2013 bylo podáno celkem 83 žádostí o dotace. Celková výše požadovaných dotací ze strukturálních fondů byla 1,601 mld. Kč. V daném období bylo úspěšných a zrealizovaných projektů 57 o celkové přidělené dotaci 801,06 mil. Kč. Výše krácení, vratek a pokut v programovém období 2007 - 2013 činila 25,41 mil. Kč. Na tuto etapu navazuje současné programové období 2014 - 2020. V níže uvedené tabulce je uveden celkový počet všech podaných žádostí a celkový počet zrealizovaných projektů za období 2014 - 2020.

⁵⁷ Webový portál Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska [online] [vid. 9. března 2020]. Dostupné <http://www.historickasidla.cz/dr-cs/45-ceske-budejovice.html>

⁵⁸ Webový portál ČSÚ, Počet obyvatel v obcích-k1.1.2019 [online] [vid. 9. března 2020]. Dostupné z <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-za0wri436p>

⁵⁹ Webový portál Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska [online] [vid. 9. března 2020]. Dostupné <http://www.historickasidla.cz/dr-cs/45-ceske-budejovice.html>

⁶⁰ Webový portál Statutární město České Budějovice, O odboru – Odbor rozvoje a veřejných zakázek [online] [vid. 9. března 2020]. Dostupné z <https://www.c-budejovice.cz/o-odboru-odbor-rozvoje-verejnych-zakazek>

⁶¹ Webový portál Oficiální stránky statutárního města České Budějovice, období 2007 -2013 [online] [vid. 9. března 2020]. Dostupné z <https://www.c-budejovice.cz/obdobi-2007-2013>

Tabulka 19: Počet podaných žádostí a zrealizovaných projektů v programovém období 2014 - 2020

Počet podaných žádostí v programovém období 2014 - 2020	52
Počet zrealizovaných projektů v programovém období 2014 - 2020	44

Zdroj: Odpověď na žádost o formaci 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím, Statutární město České Budějovice, 2020; vlastní úprava

V programovém období 2014 - 2020 bylo k 31. 12. 2019 podáno celkem 52 žádostí o dotace ze strukturálních fondů s požadovanou dotací 569,28 mil. Kč. Úspěšných a zrealizovaných bylo zatím 44 projektů. Obdržená výše dotace byla 378,36 mil. Kč. U některých projektů dosud nebylo rozhodnuto o přidělení dotace.

Statutární město České Budějovice v celkovém souhrnu za programové období 2007 - 2013 a 2014 - 2020 (do 31. 12. 2019) celkem zrealizovalo 101 projektů. Schválená výše dotace ze strukturálních fondů byla ve výši 1,179 mld. Kč.

5.2 Základní charakteristika statutárního města Ústí nad Labem.

Druhým z porovnávaných měst je statutární město Ústí nad Labem, které se nachází na severozápadě Čech. Město leží v srdci chráněné krajinné oblasti České středohoří. V současné době zde žije 92 952 obyvatel (stav k 1. 1. 2019),⁶² celková rozloha města je 404 km².⁶³ Agendu spojenou s přípravou a zpracováním dotačních programů zajišťuje Odbor strategického rozvoje.⁶⁴ Pro čerpání prostředků z evropských fondů spadá statutární město Ústí nad Labem do regionu soudružnosti Severozápad.⁶⁵

V níže uvedené tabulce je zaznamenán celkový počet všech podaných žádostí a celkový počet zrealizovaných projektů v programovém období 2007 - 2013.

Tabulka 20: Počet podaných žádostí a zrealizovaných projektů v programovém období 2007 - 2013

Počet podaných žádostí v programovém období 2007 - 2013	42
Počet zrealizovaných projektů v programovém období 2007 - 2013	38

⁶² Webový portál ČSÚ, Počet obyvatel v obcích-k1.1.2019 [online] [vid. 9. března 2020]. Dostupné z <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-za0wri436p>

⁶³ Webový portál, Portál pro volný čas Ústí nad Labem, Základní informace [online] [vid. 9. března 2020]. Dostupné z <https://www.usti-nad-labem.cz/cz/volny-cas/turistum/usti-nad-labem-se-predstavuje/>

⁶⁴ Webový portál Statutární město Ústí nad Labem, oficiální stránky/úřední [online] [vid. 9. března 2020]. Dostupné z <https://www.usti-nad-labem.cz/cz/uredni-portal/sprava-mesta/magistrat/odbory-oddeleni/odbor-strategickeho-rozvoje/>

⁶⁵ Webový portál ROP Severozápad [online] [vid. 9. března 2020]. Dostupné z <http://www.nuts2severozapad.cz/>

Zdroj: Odpověď na žádost o formaci 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím, Statutární město Ústí nad Labem, 2020; vlastní úprava

V daném operačním období 2007 - 2013 bylo podáno celkem 42 žádostí o dotaci ze strukturálních fondů EU. Celková výše nákladů na tyto žádosti je 1,86 mld. Kč. 38 projektů bylo v daném období zrealizováno s úhrnnou výší dotace 1,46 mld. Díky evropským dotacím byly ve městě realizovány projekty, které podpořily např. nákup nových trolejbusů, zrekonstruované zastávky nebo využití Labské boudy. Za projekty v tomto období bylo v rámci krácení dotací, odvodu za porušení rozpočtové kázně a penále ze strany města uhrazeno celkem 46,57 mil. Kč. U některých případů následně došlo na základě odvolání či na základě rozsudku soudu ke změně rozhodnutí vydaných vyměřovacích řízení či k prominutí odvodu nebo penále. Na základě výše uvedených skutečností byla městu následně vrácena částka ve výši cca 4,73 mil. Kč. Vzhledem ke skutečným, že dosud nejsou ukončena všechna řízení včetně řízení vedených u soudu, není vyloučeno, že výše této částky se může v budoucnu změnit. Podle pravidel Evropské unie skončilo čerpání prostředků z tohoto období 31. 12. 2015.

Na uvedené programové období navazuje současné programové období 2014 - 2020. V následné tabulce je uveden celkový počet všech podaných žádostí a celkový počet zrealizovaných projektů v programovém období 2014 - 2020.

Tabulka 21: Počet podaných žádostí a zrealizovaných projektů v programovém období 2014 - 2020

Počet podaných žádostí v programovém období 2007 - 2013	22
Počet zrealizovaných projektů v programovém období 2007 - 2013	16

Zdroj: Odpověď na žádost o formaci 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím, Statutární město Ústí nad Labem, 2020; vlastní úprava

V současném programovém období 2014 - 2020 bylo k 31. 12. 2019 podáno 22 žádostí o dotaci v úhrnné výši celkových nákladů 194,67 mil. Kč. Celkový počet zrealizovaných projektů k 31. 12. 2019 je 16. Celková výše dotace je 101,35 mil. Kč.

Statutární město Ústí nad Labem v celkovém souhrnu za programové období 2007 - 2013 a 2014 - 2020 (do 31. 12. 2019) zrealizovalo 54 projektů. Schválená výše dotace ze strukturálních fondů na všechny zrealizované projekty byla ve výši 1,147 mld. Kč.

5.3 Základní charakteristika statutárního města Hradec Králové

Třetím z porovnávaných měst je statutární město Hradec Králové. Město leží na soutoku Labe s Orlicí. Je považováno za metropoli Královéhradeckého kraje a zároveň je správním a administrativním centrem. Město je sídlem mnoha finančních institucí a bank a je také střediskem školství, vědy a kultury.⁶⁶ V současné době ve městě žije 92 742 obyvatel (stav k 1. 1. 2019).⁶⁷ Pro čerpání prostředků z evropských fondů EU spadá statutární město Hradec Králové do regionu soudružnosti Severovýchod, který dle evropské územní jednotky NUTS II tvoří Liberecký, Královéhradecký a Pardubický kraj.⁶⁸

Agenda spojená s koordinací a administrací projektů města spolufinancovaných ze strukturálních fondů spadá pod kompetence Odboru dotací magistrátu města.⁶⁹

Kromě zákona č. 106/1999 Sb. Zákon o svobodném přístupu k informacím byla data získána na základě telefonického rozhovoru se zaměstnankyní magistrátu ze dne 10. 3. 2020.

V níže uvedené tabulce je zaznamenán celkový počet všech podaných žádostí a celkový počet zrealizovaných projektů v programovém období 2007 - 2013.

Tabulka 22: Počet podaných žádostí a zrealizovaných projektů v programovém období 2007 - 2013

Počet podaných žádostí v programovém období 2007 - 2013	39
Počet zrealizovaných projektů v programovém období 2007 - 2013	39

Zdroj: Odpověď na žádost o formaci 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím, Statutární město Hradec Králové, 2020; vlastní úprava

V programovém období 2007 - 2013 ze strany statutárního města Hradec Králové bylo podáno 39 žádostí s celkovými náklady 1,13 mld. Kč. V tomto období bylo zrealizováno 39 projektů se schválenou dotací ve výši 606,82 mil. Kč. Mezi nejčastější důvody odvodů patří porušení rozpočtové kázně. Korekce za výběrové řízení se týkala čtyř projektů. Celková výše odvodů byla 1,31 mil. Kč. V rámci tohoto období

⁶⁶Webový portál HRADEC KRÁLOVÉ oficiální web, Základní informace o městě [online] [vid. 9. března 2020]. Dostupné z <https://www.hradeckralove.org/zakladni-informace-o-meste/ms-1150/p1=1150>

⁶⁷Webový portál ČSÚ, Počet obyvatel v obcích-k1.1.2019 [online] [vid. 9. března 2020]. Dostupné z <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-za0wri436p>

⁶⁸Webový portál REGIONÁLNÍ RADA NUTS II Severovýchod [online] [vid. 9. března 2020]. Dostupné z <http://www.rada-severovychod.cz/kraje-v-ramci-nuts-ii-sv>

⁶⁹Webový portál HRADEC KRÁLOVÉ oficiální web, Odbor dotací-popis činnosti [online] [vid. 9. března 2020]. Dostupné z <https://www.hradeckralove.org/popis-cinnosti/d-68078/p1=25889>

je vidět 100 % úspěšnost počtu podaných žádostí a zrealizovaných projektů. Čísla jsou totožná proto, že statutární město Hradec Králové podávalo pouze projekty, které mělo schválené v rámci předrealizace. Podle pravidel Evropské unie končilo čerpání prostředků z tohoto období 31. 12. 2015.

Následná tabulka zaznamenává celkový počet všech podaných žádostí a celkový počet zrealizovaných projektů v programovém období 2014 - 2020.

Tabulka 23: Počet podaných žádostí a zrealizovaných projektů v programovém období 2014 - 2020

Počet podaných žádostí v programovém období 2014 - 2020	32
Počet zrealizovaných projektů v programovém období 2014 - 2020	18

Zdroj: Odpověď na žádost o formaci 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím, Statutární město Hradec Králové, 2020; vlastní úprava

V programovém období 2014 - 2020 bylo prozatím podaných 32 projektových žádostí o dotaci s celkovými náklady ve výši 381,66 mil. Kč.

V období od 1. 1. 2014 do 31. 12. 2019 bylo zrealizováno 18 projektů v celkové výši dotace 196,29 mil. Kč. Zbýlých 14 projektů (32 celkem) je ještě v realizaci a rovněž také probíhá příprava projektů k realizaci v tomto programovém období. Dle prozatímních prognóz by mělo dojít k navýšení dotace o 300 - 500 mil. Kč. Čísla nejsou konečná, neboť programové období není zatím ukončeno.

Statutární město Hradec Králové v celkovém souhrnu za programové období za obě programová období (do 31. 12. 2019) celkem zrealizovalo 57 projektů. Schválená výše dotace ze strukturálních fondů byla ve výši 803,11 mil. Kč.

5.4 Základní charakteristika statutárního města Liberec

Čtvrtým z porovnávaných měst je statutární město Liberec, které je považováno za metropol českého severu. Je správním, vzdělanostním, kulturním a ekonomickým centrem Libereckého kraje. Město Liberec se rozkládá na ploše 106 km².⁷⁰ V současné době zde žije 104 445 obyvatel (stav k 1. 1. 2019).⁷¹ Odbor strategického rozvoje a dotací zajišťuje agendu spojenou s přípravou a zpracováním dotačních programů.

⁷⁰ Webový portál Oficiální stránky statutárního města Liberec [online] [vid. 9. března 2020]. Dostupné z <https://www.liberec.cz/cz/mesto-samosprava/profil-statut-mesta/zakladni-udaje-meste/>

⁷¹ Webový portál ČSÚ, Počet obyvatel v obcích-k1.1.2019 [online] [vid. 9. března 2020]. Dostupné z <https://www.czso.cz/cso/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-za0wri436p>

Pro čerpání prostředků z evropských fondů EU spadá statutární město Liberec do regionu soudružnosti Severovýchod.⁷²

Město Liberec v programovém období 2007 - 2013 směřovalo finanční prostředky ze strukturálních fondů do oblastí, kterými jsou rekonstrukce veřejných prostor, revitalizace parku nebo rozvoj cyklistické dopravy.⁷³

V níže uvedené tabulce je zaznamenán celkový počet všech podaných žádostí a celkový počet zrealizovaných projektů v programovém období 2007 - 2013.

Tabulka 24: Počet podaných žádostí a zrealizovaných projektů v programovém období 2007 - 2013

Počet podaných žádostí v programovém období 2007 - 2013	69
Počet zrealizovaných projektů v programovém období 2007 - 2013 ⁶⁸	68

Zdroj: Odpověď na žádost o formaci 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím, Statutární město Liberec, 2020; vlastní úprava

V programovém období 2007 - 2013 ze strany statutárního města Liberec bylo podáno 69 žádostí s celkovými náklady ve výši 1,24 mld. Kč. V daném operačním období 2007 - 2013 bylo zrealizováno 68 projektů s celkovou přidělenou dotací 987,66 mil. Kč. Souhrnná výše krácení dotací, vratek, a pokut za období 2007 - 2013 činila 46,68 mil. Kč. Podle pravidel EU končilo čerpání prostředků z tohoto období 31. 12. 2015.

Následující tabulka zaznamenává celkový počet všech podaných žádostí a celkový počet zrealizovaných projektů v programovém období 2014 - 2020.

Tabulka 25: Počet podaných žádostí a zrealizovaných projektů v programovém období 2014 - 2020

Počet podaných žádostí v programovém období 2014 - 2020	46
Počet zrealizovaných projektů v programovém období 2014 - 2020	11

Zdroj: Odpověď na žádost o formaci 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím, Statutární město Liberec, 2020; vlastní úprava

V současném programovém období 2014 - 2020 bylo k 31. 12. 2019 podáno 46 žádostí celkovými náklady ve výši 602,18 mil. Kč. V období od 1. 1. 2014 do 31. 12. 2019 bylo zrealizováno 11 projektů o celkové dotaci 138,83 mil. Kč. Čísla nejsou

⁷²Webový portál Kraje v rámci NUTS II SV, Regionální rada regionu soudružnosti Severovýchod[online] [vid. 9. března 2020]. Dostupné <http://www.rada-severovychod.cz/kraje-v-ramci-nuts-ii-sv>

⁷³ Webový portál Oficiální stránky statutárního města Liberec [online] [vid. 9. března 2020]. Dostupné z <https://www.liberec.cz/cz/mesto-samosprava/projekty-mesta/>

konečná, neboť programové období v současné době probíhá. U některých projektů tak zatím není realizace ukončena.

Statutární město Liberec v celkovém souhrnu za programové období 2007 - 2013 a 2014 - 2020 (do 31. 12. 2019) zrealizovalo 79 projektů. Schválená výše dotace ze strukturálních fondů na tyto projekty byla ve výši 1,126 mld. Kč.

5.5 Komparace vybraných měst

Tato kapitola je věnována přehledu čerpání dotačních prostředků v programovém období 2007 - 2013 a 2014 - 2020 a následné komparaci zjištěných údajů za dotazovaná města Olomouc, České Budějovice, Hradec Králové, Ústí nad Labem a Liberec.

5.5.1 Projektové období 2007 - 2013

Projektové období 2007 - 2013 je již skončeno a plně vyúčtováno. Je tedy možné pracovat s přesnými a komplexními daty.

V níže uvedené tabulce je znázorněn celkový počet podaných žádostí, zrealizovaných projektů a schválená výše dotace v tomto programovém období za jednotlivá města.

Tabulka 26: Celkový přehled podaných žádostí a zrealizovaných projektů za programové období 2007 - 2013 ve vybraných městech

Město	Počet podaných žádostí v programovém období 2007 - 2013	Počet zrealizovaných projektů	Úspěšnost %	Schválená výše dotace realizovaných projektů v mil. Kč
Olomouc	103	78	75,72 %	1 201
České Budějovice	83	57	68,67 %	801,06
Hradec Králové	39	39	100 %	606, 82
Ústí nad Labem	42	38	90,47 %	1 460
Liberec	69	68	98,55 %	987,66

Zdroj: Odpověď na žádost o formaci 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím, Statutární města: Liberec, Olomouc, České Budějovice, Hradec Králové, Ústí nad Labem, Liberec 2020; vlastní úprava

Z tabulky je patrné, že nejvíce finančních prostředků díky evropským strukturálním fondům získalo v prvním projektovém období město Ústí nad Labem (1 460 mil. Kč). Nejméně dotací získalo město Hradec Králové (606,82 mil. Kč). V počtu podaných žádostí, ostatní města výrazně převyšuje město Olomouc (103). Na opačné straně škály je město Hradec Králové, které podalo pouze 39 žádostí. V procentuální úspěšnosti zrealizovaných projektů je na tom nejlépe město Hradec Králové (100 %). Tento údaj ale zkresluje fakt, že město Hradec Králové podávalo pouze předschválené projekty, takže vysoká úspěšnost byla předem zaručena. Naopak nejhůře procentuálně dopadlo město České Budějovice (68,67 %).

Abychom se podívali objektivně na zhodnocení úspěšnosti daných měst v podávání projektů v rámci strukturálních fondů, je nutné schválenou výši dotací přepočítat na jednoho obyvatele (vztaženo k počtu obyvatel na konci daného projektového období). S pomocí tohoto přepočtu můžeme úspěšnost měst porovnat finančním hlediskem, které by mělo být ve zhodnocení úspěšnosti čerpání dotací ze strukturálních fondů klíčovým faktorem. Dalším zajímavým ukazatelem je přepočtení výše dotace na 1 km² dle velikosti území statutárních měst (stav k 1. 1. 2019).

Tabulka 27: Přehled zrealizovaných projektů a schválená výše dotace za programové období 2007 - 2013 přepočteno na 1 obyvatele a 1 km²

Město	Olomouc	České Budějovice	Ústí nad Labem	Hradec Králové	Liberec
Schválená výše dotace realizovaných projektů v tis. Kč	1 201 000	801060	1 460 000	606820	987660
Počet obyvatel	99 471	93 467	93 747	93 035	102 113
Výše dotace na 1 obyvatele dle počtu obyvatel v tis. Kč	12,074	8,571	15,574	6,522	9,672
Katastrální výměra v km ²	817	924	405	677	578
Výše dotace na 1 km ² dle velikosti území v tis. Kč	1470,0	866,9	3604,9	896,3	1708,8

Zdroj: Webový portál ČSÚ, Počet obyvatel v obcích - k1.1. Dostupné z <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112013-nxf2b249sf>, 2020, Webový portál ČSÚ, Malý lexikon obcí České republiky - 2019. Dostupné z; <https://www.czso.cz/documents/10180/92010910/32019919103.pdf/675e8dab-0102-475b-b291-9caa6081a50c?version=1.52020>; vlastní úprava

Nejvíce dotací připadlo na jednoho obyvatele ve městě Ústí nad Labem. Konkrétně se jednalo o částku 15,574 tis. Kč/obyv. O něco méně (12,074 tis. Kč/obyv.) to pak bylo u města Olomouc. Jen tato dvě města se dostala nad pomyslnou hranici 10 tis. Kč na jednoho obyvatele. Dalo by se tedy říci, že z finančního hlediska byla tato

města velice úspěšná. Naproti tomu nejhůře z porovnávaných měst dopadlo město Hradec Králové. Podíváme-li se na tabulku č. 26, je oněch 100 % úspěšnosti podávaných projektů města Hradec Králové zkrslující. Třebaže úspěšnost v podávání projektů je stoprocentní, neměly jejich získané projekty zdaleka takový finanční přínos na jednoho obyvatele, jako v jiných porovnávaných městech.

Nejvíce dotací v přepočtu na 1 km² připadlo na město Ústí nad Labem. Konkrétně se jednalo o částku 3604,9 tis. Kč. Naproti tomu nejhůře z porovnávaných měst dopadlo město České Budějovice (866,9 tis. Kč.).

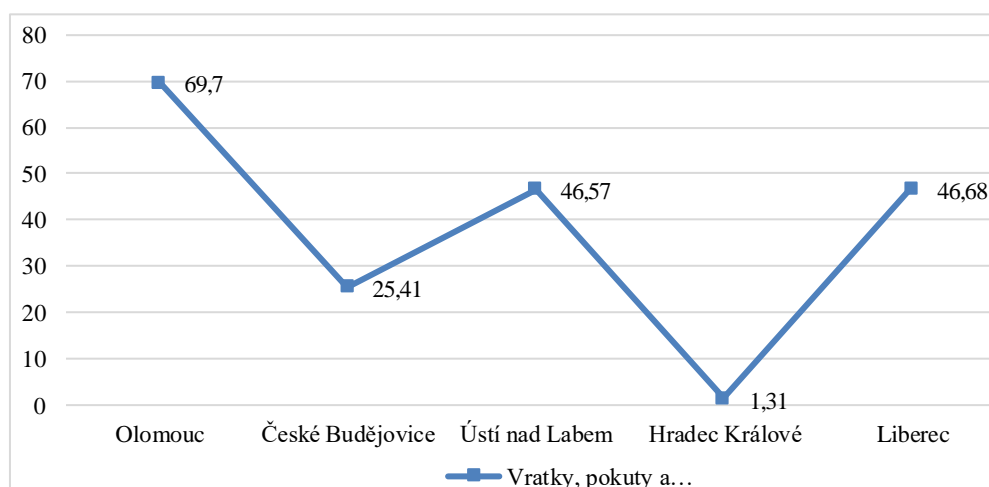
Zajímavým údajem, který byl zveřejněn po uzavření projektového období, je i výše vratek, pokut a penále, které musela města vracet z důvodů určitých nedostatků v realizaci projektu či jeho vyúčtování. Pro lepší představu byl proveden i výpočet procentuální části vratky z celkové schválené dotace.

Tabulka 28: Přehled vratek, pokut a penále v projektovém období 2007 - 2013

Město	Olomouc	České Budějovice	Ústí nad Labem	Hradec Králové	Liberec
Schválená výše dotace (2007 - 2013) v mil. Kč.	1 201	801,06	1 460	606,82	987,66
Vratka, pokuty, penále (2007 - 2013) v mil. Kč.	69,7	25,41	46,57	1,31	46,68
% vyjádření vratky	5,8 %	3,2 %	3,2 %	0,2 %	4,7 %

Zdroj: Odpověď na žádost o formaci 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím, Statutární města: Liberec, Olomouc, České Budějovice, Hradec Králové, Ústí nad Labem, Liberec 2020; vlastní propočty

Obrázek 11: Přehled vratek, pokut a penále v projektovém období 2007 - 2013

Zdroj: Odpověď na žádost o formaci 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím, Statutární města: Liberec, Olomouc, České Budějovice, Hradec Králové, Ústí nad Labem, Liberec 2020; vlastní úprava

Nejvíce finančních prostředků získaných realizací projektů ze strukturálních fondů muselo vracet město Olomouc. Šlo celkově o částku 69,7 mil. Kč, což činilo 5,8 % z poskytnutých dotací. Nejméně pak vracelo město Hradec Králové (1,31 mil. Kč, tzn. 0,2 %). Za zmínku ještě stojí, že města Ústí nad Labem a Liberec vracely přibližně stejně (46,57 - 46,68 mil. Kč), přestože výše jejich schválené dotace byla velmi rozdílná. Hůře tedy dopadlo město Liberec, které vracelo 4,7 % z poskytnutých dotací, na rozdíl od Ústí nad Labem, které vracelo jen 3,2 %.

Vzhledem k tomu, že toto projektové období je již skončeno a vyúčtováno, měla města dostatek prostoru pro zhodnocení jejich úspěšnosti a dopadů operačních programů v daném městě. To by se mělo odrazit v nastavení pravidel a směru pro další projektové období.

5.5.2 Projektové období 2014 - 2020

Při zhodnocení projektového období 2014 - 2020 není možné pracovat s přesnými a koncovými daty. Některé dotační programy jsou ještě otevřené a nevyúčtované. Pro účely této diplomové práce bylo pracováno s daty uzavřených dotačních projektů k datu 31. 12. 2019. I to je důvod, proč schválená výše dotací je výrazně nižší než v předchozím projektovém období.

V níže uvedené tabulce je znázorněn celkový počet podaných žádostí, zrealizovaných projektů a schválená výše dotace u zrealizovaných projektů v programovém období 2014 - 2020 k datu 31. 12. 2019.

Tabulka 29: Celkový přehled podaných žádostí a zrealizovaných projektů za programové období 2014 - 2020 ve vybraných městech

Město	Počet podaných žádostí v programovém období 2014 - 2020 (do 31. 12. 2019)	Počet zrealizovaných projektů (do 31. 12. 2019)	Úspěšnost %	Schválená výše dotace realizovaných projektů (do 31. 12. 2019) v mil Kč
Olomouc	68	38	55,88	493,6
České Budějovice	52	44	84,61	378,36
Hradec Králové	32	18	56,25	196,29
Ústí nad Labem	22	16	72,72	101,35
Liberec	46	11	23,91	138,83

Zdroj: Odpověď na žádost o formaci 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím, Statutární města: Liberec, Olomouc, České Budějovice, Hradec Králové, Ústí nad Labem, Liberec 2020; vlastní úprava

V tomto druhém porovnávaném projektovém období co do počtu podaných žádostí, jak vyplývá z tabulky, je na tom nejlépe město Olomouc (68). Naopak nejméně žádostí podala města Ústí nad Labem (22) a Hradec Králové (32). V procentuální úspěšnosti podaných žádostí je na tom nejlépe město České Budějovice (84,61 %) a Ústí nad Labem (72,72 %). Naopak procentuálně nejméně úspěšné je město Liberec (23,91 %). Úspěšnost podaných žádostí (počet zrealizovaných projektů) v tomto městě nepřekročila ani hranici 50 %, jak je tomu u ostatních porovnávaných měst. Co se týče výše schválené dotace, jsou na tom v tomto projektovém období nejlépe města Olomouc (493,6 mil. Kč) a České Budějovice (378,36 mil. Kč). Naopak nejméně finančních prostředků ze strukturálních fondů čerpalo v tomto projektovém období město Ústí nad Labem (101,35 mil. Kč).

Pro podrobnější zhodnocení opět převedeme schválenou výši dotací pro jednotlivá města na 1 obyvatele a 1km².

Tabulka 30: Přehled zrealizovaných projektů a schválená výše dotace za programové období 2014 - 2020 přepočteno na 1 obyvatele a 1 km²

Město	Olomouc	České Budějovice	Ústí nad Labem	Hradec Králové	Liberec
Schválená výše dotace realizovaných projektů (do 31. 12. 2019) v tis. Kč	493600	378360	101350	196290	138830
Počet obyvatel	100 523	94 014	92 952	92 742	104 445
Výše dotace na 1 obyvatele v tis. Kč	4,910	4,025	1,090	2,117	1,329
Katastrální výměra v km ²	817	924	405	677	578
Výše dotace na 1 km ² v tis. Kč	604,2	409,5	250,2	289,9	240,2

Zdroj: Odpověď na žádost o formaci 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím, Statutární města: Liberec, Olomouc, České Budějovice, Hradec Králové, Ústí nad Labem, Liberec 2020, Webový portál ČSÚ, Malý lexikon obcí České republiky - 2019. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/92010910/32019919103.pdf/675e8dab-0102-475b-b291-9caa6081a50c?version=1.52020>; vlastní propočty

Výše schválené dotace přepočtená na jednoho obyvatele ve všech výše zmíněných městech je v porovnání s předcházejícím projektovým obdobím (2007 - 2013) výrazně nižší. Je to důsledek stále probíhajícího projektového období, kdy uzavřených dotačních programů je menší část. V této diplomové práci bylo tedy pracováno jen s daty již uzavřených projektů.

Z tabulky jasně vyplývá, že neúspěšnější ve schválené výši dotace, přepočteno na jednoho obyvatele, je město Olomouc (4,910 tis. Kč) a České Budějovice (4,025 tis. Kč). Ostatní města za Olomoucí výrazně zaostala, když nedosáhla ani 50 % finanční dotace přepočteno na jednoho obyvatele. Nejhuře tímto pohledem dopadlo město Ústí nad Labem (1,090 tis. Kč/obyv.). Jsou to však jen předběžná data, která se mohou ještě výrazně změnit po uzavření projektového období a vyúčtování všech ještě běžících dotačních titulů. Z hlediska přepočtu výše dotace na 1 km² si nejlépe vedlo město Olomouc (604,2 tis. Kč). Naopak nejnižší výše dotace přepočtena na 1 km² připadla na město Liberec (240,2 tis. Kč).

5.5.3 Závěrečné zhodnocení statutárních měst za dvě projektová období

Každé projektové období má svá specifika, rozmanitost dle území, klade důraz na různé oblasti podpory a má svou specifickou strukturu. Odhlédneme-li od těchto konkrétností, můžeme daná města porovnat za první i druhé projektové období dohromady. Vhodným kritériem pro takové porovnání pak bude počet zrealizovaných projektů a celková výše dotace poskytnutá městům Olomouc, České Budějovice, Hradec Králové, Ústí nad Labem a Liberec v letech 2007 - 2020.

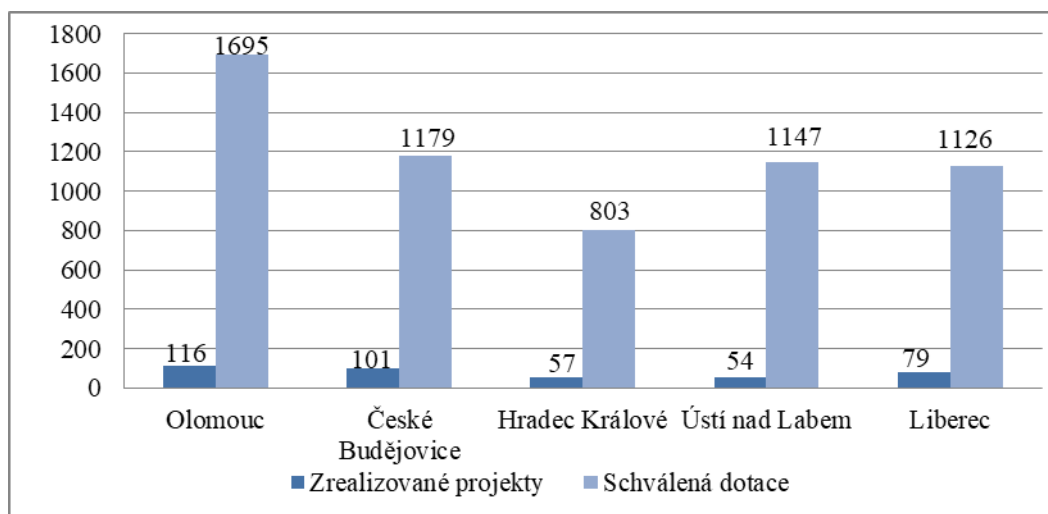
Tabulka 31: Přehled schválených projektů a dotací za projektové období 2007 - 2013

Město	Celkový počet zrealizovaných projektů od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2019	Celková schválená výše dotace realizovaných projektů v mil. Kč
Olomouc	116	1 695
České Budějovice	101	1 179
Hradec Králové	57	803,11
Ústí nad Labem	54	1 147
Liberec	79	1 126

Zdroj: Odpověď na žádost o formaci 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím, Statutární města: Liberec, Olomouc, České Budějovice, Hradec Králové, Ústí nad Labem, Liberec 2020; vlastní úprava

Pro větší přehlednost jsou data z tabulky znázorněna i graficky:

Obrázek 12: Přehled schválených projektů a dotací za projektové období 2007 - 2013

Zdroj: Odpověď na žádost o formaci 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím, Statutární města: Liberec, Olomouc, České Budějovice, Hradec Králové, Ústí nad Labem, Liberec 2020; vlastní úprava

Během výše zmíněných dvou projektových období získalo nejvíce finančních prostředků díky dotacím ze strukturálních fondů EU město Olomouc (1 695 mil. Kč). Průměrná dotace na jeden projekt u tohoto města činí 14,6 mil.

Co do výše dotace jsou na tom velice podobně města České Budějovice, Ústí nad Labem a Liberec. Všechna tato města se pohybují mezi 1 100 mil. Kč až 1 200 mil. Kč. Rozdíl je však v počtu podaných projektů (rozpětí 54 - 101). Přepočteme-li získané dotace na jeden realizovaný projekt, vychází nám to průměrně 11,7 mil. Kč u Českých Budějovic, 21,2 mil. Kč v Ústí nad Labem a 14,3 mil. Kč u Liberce. Z přepočtu lze tedy teoreticky vyčíst, že jednotlivé projekty s nejvyšší dotací podalo město Ústí nad Labem.

Největší počet realizovaných projektů má město Olomouc (116). Nad hranici 100 projektů se dostalo ještě město České Budějovice (101). Naopak nejméně schválených projektů má město Ústí nad Labem (54) a Hradec Králové (57).

5.6 Dílčí závěry a doporučení pro zlepšení čerpání unijních prostředků

Z hlediska hodnocení úspěšnosti lze statutární město Olomouc považovat v programovém období 2007 - 2013 ve srovnání s ostatními městy za poměrně úspěšné. Tento stav lze podložit několika fakty. Olomouc měla ve srovnání s ostatními městy

nejvíce podaných žádostí (103), čímž ostatní města v počtu žádostí převyšovala. Na základě tohoto faktu lze vidět především silnou stránku města v přípravě komplexní agendy Odboru dotačních projektů. Právě rychlost a odborná znalost může hrát klíčovou roli při získávání unijních prostředků, a to z toho důvodu, že příprava projektů vyžaduje často zdlouhavou a složitou administraci. Dalším klíčovým faktorem bylo porovnání výše dotace na jednoho obyvatele. Zde se město umístilo sice na druhé příčce, avšak v porovnání s ostatními městy se řadí k těm úspěšnějším. Na základě zjištěných informací nejsou navrženy výraznější změny a doporučení, které by se měly promítnout v dalším programovém období. Doporučuje se pouze zkvalitnit střednědobé plánování a tím předcházet zvýšenému náporu podávání žádostí na realizaci projektů.

Slabou stránku města můžeme spatřovat především ve vracení finančních prostředků (69,7 mil. Kč.). Zde nastalo pochybení zejména při realizaci veřejných zakázek, nesoulad mezi fakturovanými položkami a skutečností, v menší míře byla zastoupena fakturace neprovedených prací. Jestliže došlo pochybení v oblasti veřejných zakázek, zde by se mělo město zaměřit právě na tuto oblast, aby veřejné zakázky byly plně v souladu se zákonem č. 137/ 2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů, popř. s vnitřními směrnicemi města. Dále je doporučováno dělat průběžnou finanční kontrolu jednotlivých projektů, aby nedocházelo k porušování rozpočtové kázně a s tím související odvozy dotací.

Ve druhém projektovém období 2014 - 2020, co do počtu podaných žádostí, je na tom nejlépe opět město Olomouc (68). I zde byla přidělena nejvyšší schválená dotace (493,6 mil. Kč). V tomto programovém období Olomouci patří prvenství též i ve schválené výši dotace (4 910 Kč) přepočtené na jednoho obyvatele.

Na základě výše uvedených faktů lze vyčíst, že město se dostalo na první příčku v počtu zrealizovaných projektů (116) v časovém horizontu od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2019, kdy celková dotace činila 1 695 mil. Kč.

Dle vyjádření zaměstnance Oddělení přípravy projektů si město zachová do dalšího projektového období obdobný trend poskytování financí do jednotlivých oblastí, jako tomu bylo v předešlém programovém období. Nadále se chce město zaměřovat především na rekonstrukce veřejných prostranství, rozvoj vzdělávací infrastruktury, investice do městské hromadné dopravy a vybudování nových cyklostezek.

Závěr

Česká republika vstoupila do Evropské unie dne 1. května 2004. Jako členskému státu Evropské unie ji vznikla celá řada výsad a povinností vyplývajících z členství. Díky tomu, musela Česká republika reagovat na mnoho nových výzev a změn, které se odrážely jak v ekonomickém tak politickém dění ve státě. Cílem Evropské unie bylo vytvořit vnitřní trh, který by byl založený na vyváženém hospodářském růstu a vytvořil by tak konkurenceschopné sociálně tržní hospodářství. Evropská unie se zaměřila mimo jiné i na regionální politiku. Ta byla založena i za účelem využívání finančních prostředků ze strukturálních fondů. V případě regionální politiky rozhodovala Evropská unie o přidělení objemu finančních prostředků v rámci programových období a určovala, které země dostanou určitý podíl z rozpočtu fondů na realizaci projektů. Česká republika díky tomuto získala možnost čerpat prostředky ze strukturálních fondů Evropské unie. Statutární město Olomouc tak mohlo v jednotlivém programovém období čerpat dotace z Evropské unie na realizaci finančně náročných projektů.

Cílem diplomové práce bylo vyhodnotit úspěšnost statutárního města Olomouce v čerpání finančních prostředků, které prostřednictvím strukturálních fondů nabízí Evropská unie a následně zjištěné údaje porovnat s městy obdobné velikosti na území České republiky. Za účelem naplnění stanoveného cíle byla práce strukturována na část teoretickou a empirickou. Zprvu byla práce zaměřena na detailní seznámení s touto problematikou, která sloužila jako poklad pro komplexní zhodnocení úspěšnosti statutárního města při získávání unijních prostředků. Poznatky z teoretické části byly využity v části empirické, v rámci které byla provedena analýza projektů, jež se uskutečnily za jednotlivá programová období, která na sebe navazovala. Statutární město Olomouc se v roce 2004 - 2006 nacházelo v tzv. zkráceném programovém období, kdy se zaměřovalo především na vypracování strategických a programových dokumentů, které sloužily jako podklad pro realizaci jednotlivých programů. Na tuto etapu navazovalo programové období 2007 - 2013. V tomto období se především Odbor dotačních projektů zabýval přípravou, realizací a udržitelností projektů. Toto období bylo již skončené a plně vyúčtované, tudíž v práci bylo možné pracovat s přesnými a komplexními daty. V současné době pomalu končí programové období 2014 - 2020.

Pro komplexní analýzu se nemohlo pracovat s konečnými daty za toto období, neboť je stále otevřené a nevyúčtované.

Pro zhodnocení úspěšnosti statutárního města Olomouce při čerpání unijních prostředků bylo vhodné zjištěné údaje dále komparovat s jinými městy obdobné velikosti. Konkrétně se jednalo o České Budějovice, Hradec Králové, Ústí nad Labem a Liberec. Komparace byla provedena za dvě projektová období, v rámci nichž bylo provedeno srovnání počtu podaných žádostí a jejich celková výše dotace, počet zrealizovaných projektů a jejich celková schválená výše dotace, celková výše krácení dotací, vratek a pokut, výše dotace na 1 obyvatele dle počtu obyvatel a výše dotace na 1 km² dle velikosti území.

Na základě výše zmíněných ukazatelů bylo možné učinit závěry, jak si statutární město Olomouc vedlo při čerpání unijních prostředků. Z hlediska hodnocení úspěšnosti lze považovat statutární město za úspěšné. Tento stav byl v práci podložen několika fakty. V programovém období 2007 - 2013 statutární město Olomouc v počtu podaných žádostí ostatní města výrazně převyšovala. Z hlediska přepočtu výše dotace na 1 obyvatele obsadilo město Olomouc druhou příčku. Naopak, nejvíce finančních prostředků získaných na realizaci projektů ze strukturálních fondů muselo vrátet město Olomouc. V druhém projektovém období 2014 - 2020 bylo statutární město Olomouc nejúspěšnější v přepočtu výše dotace na 1 obyvatele a v počtu podaných žádostí. Během výše zmíněných dvou projektových období získalo nejvíce finančních prostředků díky dotacím ze strukturálních fondů EU město Olomouc. Největší počet zrealizovaných projektů za obě období mělo také město Olomouc.

Vzhledem k úspěšnému získávání unijních prostředků ze strany města nebyly navrženy výraznější změny a doporučení. Doporučuje se pouze zkvalitnit střednědobé plánování a tím předcházet zvýšenému náporu podávání žádostí na realizaci projektů. Dále se zaměřit na oblast veřejných zakázek, aby byly plně v souladu se zákonem č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů, popř. s vnitřními směrnici města. Také je doporučováno dělat průběžnou finanční kontrolu jednotlivých projektů, aby nedocházelo k porušování rozpočtové kázně a s tím související odvody dotací. Uvedená doporučení by mohla zlepšit finanční stránku města a přispět tak k lepšímu hospodaření v rámci získávání unijních prostředků.

Seznam použité literatury

- [1] BLAŽEK, J. a D. UHLÍŘ, 2002. Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, klasifikace. Vyd. 1. Praha: Karolinum 2002. ISBN 80-246-0384-5.
- [2] BOHÁČKOVÁ, I. a M. HRABÁNKOVÁ, 2009. Strukturální politika Evropské unie. Praha: C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-111-6.
- [3] BUDÍK, J., 2009. Evropské strukturální fondy a jejich využívání. Praha: Vysoká škola finanční a správní, EUPRESS. ISBN 978-80-7408-014-2.
- [4] FIALA, P. a M. PITROVÁ, 2009. Evropská unie. 2. dopl. a aktualiz. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury. ISBN 978-80-7325-180-2.
- [5] GOODALL, B., 1987. Dictionary of Human Geography. London: Penguin Group. ISBN 0140510958.
- [6] HAD, M., S. STACH a L. URBAN, 2006. Česká republika v Evropské unii: členství, přínosy, výzvy: [stav k 18. 5. 2006]. Praha: Linde. ISBN 80-7201-611-3.
- [7] KOLEKTIV AUTORŮ, 2008. Úvod do regionálních věd a veřejné správy. 2. rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-086-4
- [8] MAREK, D. a T. KANTOR, 2009. Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Brno: Společnost pro odbornou literaturu - Barrister&Principal. ISBN 978-80-87029-56-5.
- [9] NOVOTNÁ, M., 2007. Regionální politika EU. Ostrava: VŠB-TU Ostrava. Studijní opora pro distanční vzdělávání. ISBN 978-80-248-1413-1.
- [10] PROVAZNÍKOVÁ, R., 2015. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 3. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-5608-0.
- [11] PROVAZNÍKOVÁ, R. a O. SEDLÁČKOVÁ, 2009. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-2789-9.
- [12] SKOKAN, K., 2003. Evropská regionální politika v kontextu vstupu České republiky do Evropské unie. Ostrava: Repronis. ISBN 80-7329-023-57.
- [13] VANHOVE, N. a L. H. KLAASSEN, 1987. Regional policy: a European approach. 2nd ed. Aldershot: Gower. ISBN 0-566-05413-2.
- [14] WOKOUN, René. Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2003. ISBN 80-245-0517-7.

Legislativní dokumenty

[15] Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [vid. 24. února 2020]

[16] Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [vid. 7. dubna 2020]

Seznam tabulek

Tabulka 1: Základní pojetí regionální politiky.....	8
Tabulka 2: Nástroje regionální politiky podle jejich působení	19
Tabulka 3: Příslušnost strukturálních fondů k jednotlivým cílům v letech 2000 - 2006	20
Tabulka 4: Iniciativy Společenství.....	20
Tabulka 5: Přehled finančních nástrojů v letech 2007 - 2013.....	23
Tabulka 6: Národní územně správní jednotky ČR v rámci EU	31
Tabulka 7: Rozdělení operačních programů podle cílů EU	34
Tabulka 8: Přehled programů v období 2014 - 2020	36
Tabulka 9: Základní demografické údaje města Olomouc	42
Tabulka 10: Vývoj hodnoty majetku města v letech 2015 - 2018 v mil. Kč	44
Tabulka 11: Počet podaných žádostí a zrealizovaných projektů v programovém	47
Tabulka 12: Přehled OP a počet projektů v období 2007 - 2013	48
Tabulka 13: Přehled finančně nejnáročnějších projektů v programovém období 2007 - 2013.....	51
Tabulka 14: Podrobnější charakteristika vybraného projektu v programovém období 2007 -2013	52
Tabulka 15: Počet podaných žádostí a zrealizovaných projektů v programovém období 2014 - 2020	53
Tabulka 16: Přehled finančně nejnáročnějších projektů v letech 2014 - 2020	54
Tabulka 17: Podrobnější charakteristika vybraného projektu v programovém období 2014 - 2020	55
Tabulka 18: Počet podaných žádostí a zrealizovaných projektů v programovém období 2007 - 2013	59
Tabulka 19: Počet podaných žádostí a zrealizovaných projektů v programovém období 2014 - 2020	60
Tabulka 20: Počet podaných žádostí a zrealizovaných projektů v programovém období 2007 - 2013	60
Tabulka 21: Počet podaných žádostí a zrealizovaných projektů v programovém období 2014 - 2020	61

Tabulka 22: Počet podaných žádostí a zrealizovaných projektů v programovém období 2007 - 2013	62
Tabulka 23: Počet podaných žádostí a zrealizovaných projektů v programovém období 2014 - 2020	63
Tabulka 24: Počet podaných žádostí a zrealizovaných projektů v programovém období 2007 - 2013	64
Tabulka 25: Počet podaných žádostí a zrealizovaných projektů v programovém období 2014 - 2020	64
Tabulka 26: Celkový přehled podaných žádostí a zrealizovaných projektů za programové období 2007 - 2013 ve vybraných městech	65
Tabulka 27: Přehled zrealizovaných projektů a schválená výše dotace za programové období 2007 -2013 přepočteno na 1 obyvatele a 1 km ²	66
Tabulka 28: Přehled vratek, pokut a penále v projektovém období 2007 - 2013	67
Tabulka 29: Celkový přehled podaných žádostí a zrealizovaných projektů za programové období 2014 - 2020 ve vybraných městech	68
Tabulka 30: Přehled zrealizovaných projektů a schválená výše dotace za programové období 2014 -2020 přepočteno na 1 obyvatele a 1 km ²	69
Tabulka 31: Přehled schválených projektů a dotací za projektové období 2007 - 2013	70

Seznam obrázků

Obrázek 1: Úrovně provádění regionální politiky	12
Obrázek 2: Skladba 14 krajů (NUTS III) do 8 regionů soudružnosti (NUTS II)	30
Obrázek 3: Soustava strategických programových dokumentů	32
Obrázek 4: Zdroj financování programů podle prozatímního návrhu Evropské komise	38
Obrázek 5: Vývoje obyvatel v letech 1991 - 2019 v tis.	42
Obrázek 6: Věková struktura obyvatel Olomouce k 31. 12. 2018	43
Obrázek 7: Základní struktura příjmů a výdajů rozpočtu města Olomouce v letech 2015 - 2019	44
Obrázek 8: Procentuální zastoupení strukturálních fondů v rámci investičních dotací v letech 2015 - 2019	45
Obrázek 9: Přehled podaných žádostí a zrealizovaných projektů v programovém období	50
Obrázek 10: Přehled dvou projektových období 2007 - 2013 a 2014 - 2020	57
Obrázek 11: Přehled vratek, pokut a penále v projektovém období 2007 - 2013	67
Obrázek 12: Přehled schválených projektů a dotací za projektové období 2007 - 2013	70

Seznam zkratek

CF	Fond soudružnosti
č.	Číslo
EAGGF	Evropský zemědělský garanční a podpůrný fond
EARDF	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EBRF	Evropský námořní a rybářský fond
ECU	Evropská měnová jednotka
EHS	Evropské hospodářské společenství
EHP	Evropský hospodářský prostor
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj
ESF	Evropský sociální fond
ESUO	Evropské společenství uhlí a oceli
EU	Evropská unie
EUR	Euro
EUSF	Fond solidarity
ha.	Hektar
HNP	Hrubý národní produkt
HSS	Hospodářská a sociální soudružnost
IOP	Integrovaný operační program
IPRM	Integrovaný plán rozvoje města
IROP	Integrovaný regionální operační program
Kč	Koruna česká
LAU	Místní administrativní jednotka
m.	Metr
MF	Ministerstvo financí
mil.	Milion
mld.	Miliarda
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
MŠ	Mateřská škola
NRP	Národní rozvojový plán
NSRR	Národní strategický referenční rámec
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek
obr.	Obrázek
obyv.	Obyvatel
OP	Operační program
OPLZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OPPS ČR-PL	Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika - Polská republika
OP TP	Operační program Technická pomoc
OP VK	Operační program Vzdělání pro konkurenceschopnost
OP Z	Operační program Zaměstnanost
OP ŽP	Operační program Životní prostředí
ROP	Regionální operační program
ROP SM	Regionální operační program regionu soudružnosti Střední Morava
RRA	Regionální rozvojová agentura
Sb.	Sbírky

SOZS	Strategické obecné zásady Společenství
SRN	Spolková republika Německo
tab.	Tabulka
tis.	Tisíc
VÚSC	Vyšší územní samosprávný celky
ZŠ	Základní škola

Seznam příloh

- Příloha č. 1.....Dolní náměstí během rekonstrukce
Příloha č. 2..... Obnova kulturní památky olomoucké radnice I

Příloha č. 1 Dolní náměstí během rekonstrukce

Zdroj: Webový portál STATUTÁRNÍ MĚSTO OLOMOUC oficiální informační portál [online] [vid. 25. února 2020]. Dostupné z <https://www.olomouc.eu/evropske-dotace/rop-stredni-morava>

Příloha č. 2 **Obnova kulturní památky olomoucké radnice I**

Zdroj: Webový portál Hanácký Večerník NEZÁVISLÉ NOVINY PRO OLOMOUCKO [online] [vid. 25. února 2020]. Dostupné z <https://www.hanackyvecernik.cz/zpravy/olomouc/rekonstrukce-olomoucke-radnice-finisuje>